

Protokół

35. posiedzenia I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 4. listopada 1908 r.

Początek o godzinie 10 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. St. hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecných posłów 129.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś i Dr. Juliusz Kleeberg.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 33 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów. Protokół 34. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 4. listopada 1908 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L 3218—3239, 3243, 3244.

Komisji szkolnej: L. s. 3240—3242.

Komisji drogowej L. s. 3245, 3246.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania złożonych wniosków i interpelacyj.

Sekretarz p. Urbański, a następnie p. Skwarko odczytuje wnioski i interpelacje które opiewają:

W n i o s e k.

Znany powszechnie Zakład narodowy imienia Ossolińskich oparty jest na postanowieniach fundacyjnych hr. Józefa Maksymiliana Ossolinskiego, zatwierdzonych przez przywilej cesarski z dnia 25. maja 1818.

§. 56. ustawy fundacyjnej mówi: „Zanosząc do podnóżka tronu najpokorniejszą prośbę (o zatwierdzenie fundacyi) łączę do niej tę, aby deputacyi stanów krajowych pozwolił „przyjąć bezpośredni nad tem Ustanowieniem dozór“.

§. zaś 58. tejże ustawy fundacyjnej mówi: „Ponieważ pewność bibliotecznego dochodu zależy od dobrego stanu dóbr tenże dostarczającego, pragnę, aby straż stanowa rozciągała się w ogólności do całego funduszu, tak co do dóbr, jak i literackiej jego części“.

Wykonując częściowo te postanowienia, przedkłada Wydział krajowy corocznie Wysokiemu Sejmowi — jako spadkobiercy praw Stanów krajowych (§. 20., 27. i 20. statutu kr. z dnia 29. lut. 1861) w sprawozdaniu z czynności Departamentu I. rachunki Kuratorji literackiej Zakładu narodowego im. Ossolińskich.

Nigdy jednakże nie przedłożył dotychczas sprawozdania co do stanu dóbr fundacyi Ossolińskich. — A uczynić to był powinien tembardziej, że dobra te od lat 22. nie mają stałego zarządu, ale pozostają w zarządzie sekwestracyjnym, a rachunki sekwestratorów przedkładane są Wydziałowi krajowy, który przecie sam nie ma prawa dawać ani aprobaty ani absolutoryum z dóbr fundacyjnych.

A nadto, gdy od 3 lat sprawozdanie z czynności Departamentu I., najważniejszego, spada z porządku sejmowego — więc nie tylko ta sprawa, ale wszystkie czynności Departamentu I. Wydziału krajowego, usunięte zostały z pod kontroli Sejmu.

Wobec tego wnoszą podpisani :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji przedłożył Sejmowi sprawozdanie ze stanu fundacyi imienia Ossolińskich, tak co do części literackiej, jak i co do zarządu dóbr, a uprasza się Eksc. Marszałka, aby sprawozdanie z czynności Departamentu I. Wydziału krajowego — które trzy lata już spadło z porządku dziennego, postawił na porządku obrad Izby“.

Wnioskodawca :
ks. Stojałowski.

Hanczakowski, Senyk, Korol, Krysowaty, Oleśnicki, Winniczuk, T. Staruch, A. Staruch, Makuch, Bojko, Skolyszewski, Jedynek, Bis, Jampolski, Cieluch, Sandulak, Kołpaczkiwicz, Styła, Krynicki

I n t e r p e l a c y a

posła Stojałowskiego do c. k. komisarza

rządowego oraz do Wydziału krajowego w sprawie kuratorji ekonomicznej Zakładu narodowego im. hr. Ossolińskich

Akt fundacyjny wielkopomnego Józefa Maksymiliana hr. z Tęczyna Ossolińskiego, tworzący „Ustanowienie familijne Biblioteki publicznej pod imieniem Ossolińskich we Lwowie“, dziś ogólnie „Zakładem Narodowym Imienia Ossolińskich“ zwanej, został przywilejem cesarskim z dnia 4. czerwca r. 1817 zatwierdzony, a sama fundacya oddaną została pod opiekę władz rządowych i „Stanów krajowych“ — a więc i Sejmu.

Podług tego aktu zostały dobra do tej fundacyi należące tak rozdzielone, że na wieczyste utrzymanie Biblioteki, oraz na stypendya biblioteczne, przeznaczony został dochód z dóbr Rakowiec; klucze zaś, czyli dobra Zgórsko i Strzelce Wielkiej przestrzeni 9000 morgów, zostały jako rodzaj „fideikomisu“ przeznaczone rodzinom przez fundatora w testamencie wymienionym, w pierwszym rzędzie najbliższym jego krewnym, primo Broniewskim, secundo Baierom i t. d. dziedzicznie, dożywotnie, z prawem starszeństwa. Jedynym obowiązkiem posiadaczy tego fideikomisu jest płacenie kwoty 6000 złr. m. k. na rzecz Biblioteki, która to suma spłaca się z procentów od indemnizacyi pańszczyznianej i propinacyjnej.

Zarząd Biblioteki i dóbr Rakowca przyznany został każdoczesnemu ordynatowi przeworskiemu z tytułem „Kuratora Literackiego“ z obowiązkiem składania rachunków władzom krajowym. Posiadanie zaś oraz zarządzanie dobrami Zgórsko i Strzelce Wielkie przyznane zostało każdemu najstarszemu członkowi rodziny przychodzącej według porządku wymienionego w testamencie przez fundatora, z tytułem „Kuratora ekonomicznego“, najpierw Broniewskim, potem Baierom i t. d. — §. bc-wiem 20. Aktu dodatkowego do ustawy fundacyjnej mówi: „Do sprawowania kuratorji ekonomicznej i do posiadania dóbr

z nią złączonych, mianuję w kodycyli moim familie bliższem pokrewieństwem, lub innemi związkami ze mną złączone, które według porządku, jakim w pomienionym kodycyli położone zostaną, też kuratoryę po sobie osiągać będą.

Na podstawie umowy pomiędzy czcigodnym fundatorem, a Henrykiem ks. Lubomirskim, Zarząd Biblioteki, czyli tak zwana „Kuratorya Literacka“ przyznana została rodzinie książąt Lubomirskich z Przeworska.

Rozporządzeniem zaś testamentarnem tegoż Fundatora, posiadanie fideikomisu czyli tak zwana „Kuratorya ekonomiczna“ przekazana została Teodorowi Broniewskiemu i jego następcom.

Ostatnim kuratorem ekonomicznym z rodziny Broniewskich był do r. 1886 p. Antoni Broniewski. Tenże p. Antoni Broniewski tak niestety zarządzał dobrami fideikomisu, że im zagrażała zupełna ruina.

Wobec tego na mocy rygoru fundacyjnego, zawartego w §. 2. ustaw fundacyjnych, musiał być od zarządu dóbr fideikomisu „usunięty“. Powołany bowiem paragraf stanowi, że jeżeli kurator ekonomicznej n.e płaci należnej bibliotece kwoty, ma być zaprowadzoną sekwestracją dóbr, aż do chwili uiszczenia należnej kwoty; a zaś w razie dowiedzionej winy i niezdolności rządzenia się, podlega zawieszeniu, czyli usunięciu — „bez uszczerbku jednak prawa następstwa“.

To jasne i wcale niedwuznaczne postanowienie ustawy fundacyjnej, dzwonym i niezrozumiałym sposobem nie zostało jednak przez władze nadmiernem wykonaniem woli Fundatora czuwać mające, należycia zastosowane i wykonane, czego następstwem jest to, że od roku 1886, po dzień dzisiejszy, a więc przez lat dwadzieścia dwa wyrządza się niesłychaną krzywdę następcom, a najbliższym krewnym krawnym jego, przez wyraźną wolę Fundatora do używania fideikomisu prawo

mającym, a przez dwudziesto dwuletnie gospodarstwo sekwestracyjne rujną się fundacyjne dobra.

Przytoczony ustęp fundacyjny stanowi dosłownie: Kurator ekonomiczny, czyli posiadacz fideikomisu „podlega w razie dowiedzionej sobie winy i niezdolności do rządzenia się — zawieszeniu od administracyi, czyli usunięciu — bez uszczerbku jednak prawa następstwa“.

Sam tedy zdrowy rozsądek mówi, że te słowa tylko w ten sposób można rozumieć, iż kurator ekonomiczny, któremu dowiedziono winę i niezdolność do rządzenia ma być usunięty — bez wszelkich praw lub innych pożytków, z wyjątkiem tego jednego prawa, że po nim nastąpić ma ten, kto z aktu fundacyjnego ma prawo do następstwa“.

W myśl tego, skoro władze czuwające nad fundacją, wysławszy w roku 1885 na lustrację majątków fideikomisowych W. P. P. Witolda Łubieńskiego i Zdzisława Onyszkiewicza, udowodniły winę i niezdolność jego do rządzenia się, obowiązane były nietylko orzec jego usunięcie, co się stało dekretem Wydziału krajowego z dnia 23. listopada 1886 do l. 68834 6985 91, ale jednocześnie powinny były wykonać przepis ustawy fundacyjnej, że to się ma stać „bez uszczerbku praw następstwa“ — powołać do zarządu i posiadania fideikomisu „prawnie ustanowionych następców“.

A ponieważ p. Antoni Broniewski był bezdzietnym i nikt już z Broniewskich prawa do dziedziczenia nie miał — należało powołać następcę z rodziny przez kodycyli Fundatora ustanowionej, t. j. z rodziny Baierów, a więc żyjącego wówczas p. Kajetana Baiera.

Tymczasem tak Wydział krajowy, jak i c. k. Namiestnictwo, — nie wiadomo na czem się opierając, w każdym razie nie na akcie fundacyjnym, lecz owszem, wbrew niemu, ustanowiła sekwestrację dóbr — dopuszczalną wedle aktu fundacyjnego (52

oświadczenia o Rakowcu) tylko w razie niezapłacenia 6000 na Bibliotekę Ossolińskich.

A nadto te same władze powołując się chyba uczuciem litości, stworzyły fiksyę prawną, jako by usunięty Kurator ekonomiczny miał jeszcze prawo do dochodów z majątku fundacyjnego i mimo „usunięcia“ był jednak kuratorem ekonomicznym, czyli posiadaczem fideikomisu.

Tymczasem akt fundacyjny w ustawie głównej w § 15 przewiduje dwa inne analogiczne wypadki, mianowicie, gdy posiadacz fideikomisu jest „małoletni“, albo „gdy popadnie z powodu choroby umysłowej, z wyroku sądowego pod opiekę“ i stanowi, że w tym wypadku „najstarszy wiekiem z tejże rodziny i dzielnicy“ (a w braku takiego, oczywiście prawem wykazany następca) „ma wszelkie dochody kuratorskie pobierać, jednakże z ciężarem wypłacania corocznie, na koszt wychowania małoletniego kuratora, lub utrzymania chorego, do rąk naturalnego jego opiekuna 3000 złr. m. k.“

Ściśle tedy biorąc akt fundacyjny tylko małoletniemu i choremu kuratorowi każe wypłacać 3000 złr. m. k. a usuniętemu z powodu winy, tego dobrodziejstwa nie przyznaje, przypuszczając słusznie, że jego występcą i zastępcą nie zapomni o nim, jako o członku rodziny.

Skutkiem tej pomyłki prawnej władz mających czuwać nad fideikomisem, było, że pan Kajetan Baier ówczesny pierwszy i prawny spadkobierca fideikomisu, nie chciał zrujnowanego wówczas „doszczętnie i na długie lata“ jak to twierdzi sam Wydział krajowy w dekreście usuwającym p. Antoniego Broniewskiego obejmować w „sekwestracyę“, ani powołany najpierw na sekretarza p. Witold Łubieński, ani drugi na sekwestra wezwany p. Aleksander Baier nie chcieli pełnić tego urzędowania, które ich krępowało w rozumnej gospodarce a nie przynosiło żadnych korzyści.

Stało się tedy! że nareszcie do zarządu zawsze „quasi sekwestracyjnego“ ofiarował książę Andrzej Lubomirski i takowy objął rzeczywiście, przez co znowu wola i najwyraźniejsze przepisy aktu w krzyżący sposób zostały pogwałcone.

§ bowiem 14. aktu dodatkowego do ustawy fundacyjnej (str. 53) stanowi najwyraźniej tak: „Gdy zaś imię Ossolińskich zgaśnie, pójdzie też kuratorya literacka porządkiem głów męzkich przez familie w kodycyli moim wymienione — atoli z zachowaniem na zawsze podziału kuratoryi na literacką i ekonomiczną, tak, że „obie na jednej dzielnicy nigdy się nie zjedną“.

Powołany zaś w tym ustępie kodycył Ossolińskiego z d. 15. stycznia 1824 (str. 40) mówi: „Po wygaśnięciu wszystkich na majorat przeworski następców, — przejdzie na dwie dzielnice Ossolińskich — zawsze jednak z zachowaniem warunku, że obie kuratorye nigdy się z sobą w jednej dzielnicy nie zjedną“.

Nie można się poniekąd dziwić, że władze opiekuńcze fundacyi skoro przeoczyły raz wyraźne postanowienia, żeby „Kurator literacki nigdy nie mógł być jednocześnie kuratorem ekonomicznym“ oddały ks. Andrzejowi Lubomirskiemu, kuratorowi literackiemu, także zarząd kuratoryi ekonomicznej.

Zdziwienie jednak musi ogarać każdego, że sam kurator literacki, który przecie obowiązany jest przedewszystkiem znać treść i ducha aktu fundacyjnego przyjął, dzierżąc już kuratoryę literacką, także zarząd kuratoryi ekonomicznej.

A to tembardziej, że Fundator hr. Ossoliński, czuwanie nad tem, aby obie kuratorye nigdy nie zeszły w jedną ręce niejako osobiście poruczył sumieniu swoich następców, pisząc tak w § 20. ustawy dodatkowej do Aktu fundacyjnego:

„Do sprawozdania kuratoryi ekonomicznej i posiadania dóbr z nią złączonych,

mianuję w kodycyłu moim familie bliższe, pokrewieństwem. lub innemi związkami ze mną łączone z tem ostrzeżeniem, iż gdyby która z nich za zdarzeniem przypadku wyżej w artykule 14 wspomnianego kuratoryę adwokacką objęła „naówczas ekonomiczną następujący w kolei po sobie familii zdać powinna“.

Fundator zatem hr. Ossoliński niejako przewidywał, iż zdarzyć się może jakiś przypadek lub przeoczenie władz, wskutek którego, zarząd fideikomisu dostałby się w ręce kuratora literackiego i w takim razie postanowił, że on sam nie czekając, aźby go do tego kto zmuszał „zdać powinien“ kuratoryę ekonomiczną następującej w kolei po sobie familii“.

Smutno więc naprawdę, że kurator literacki, ks. Andrzej Lubomirski wbrew oczywistym i stanowczym przepisom Aktu fundacyjnego, nie tylko przez lat szesnaście połączył obydwie kuratorye w swojej jednej osobie, ale ponadto, to rażące pogwałcenie woli Fundatora starał się usprawiedliwić i osłonić orzeczeniem jakieś instancy sądów austriackich, która orzekła jakoby „zarząd sekwestracyjny“ Kuratoryi dóbr nie był jej dzierżeniem.

Marne też jest tłumaczenie się, jakoby Kurator literacki objął zarząd Kuratoryi ekonomicznej „czystego“ poświęcenia, albowiem nikt najpierw nie uwierzy w to czyste poświęcenie połączone z podeptaniem woli Fundatora, a powtore, nie wdając się na razie w krytykę tego zarządu sekwestracyjnego (na co przyjdzie stosowna chwila) nikt nie żądał takiego poświęcenia się od kuratora literackiego a On obowiązany był wiedzieć, że zaprowadzenie sekwestracyjnego zarządu i podtrzymywania fikcyi jakoby „winny i usunięty kurator ekonomiczny“ miał większe przywileje, niż kurator ekonomiczny chory lub małoletni jest niezgodne ze słowami i duchem aktu fundacyjnego.

Lecz raz wszedłszy na pochyłą drogę

łamania ustaw fundacyjnych może mimo woli zabrnęto dalej — zwłaszcza, gdy „sekwestracyjny zarząd“ niewiadomo czy także z poświęcenia dla dobra fundacji — oddano w ręce całkiem obce doradców prawnych i oficyalistów dla których — jak to zwykle bywa — sekwestracyjka choćby najmniejsza, przedstawia dobry interes, a jak w tym wypadku; „Sekwestracya Ordynacyi“, — jest bardzo mleczną dojną krową.

Ludzie ci podsekwestry sekwestratora podsuwali kuratorowi literackiemu różne pomysły, które chociaż zupełnie niezgodne z postanowieniami fundacji, zapewniałyby im na długie lata, ciągnięcie nieprawnych zysków z ordynacyi. Kurator zaś literacki Zakładu Ossolińskich, a oraz jak wiadomo wielki nicyator przemysłu (co mu się nie miało widocznie ani czasu, ani wolnej myśli, aby ocenić projekty swoich doradców a zatem zgodził się i na monstrualny projekt spłacania z dochodów zniszczonej, a więc wielkich wkładów gospodarczych potrzebującej Ordynacyi lekkomyślnych długów“ usuniętego Kuratora ekonomicznego, p. Antoniego Broniewskiego!

Był to niesłychany przywilej, przyznany przez Zarząd sekwestracyjny usuniętemu, a więc „byłemu“ kuratorowi ekonomicznemu, z krzywdą zastępcy i następców jego, oraz z krzywdą samej Ordynacyi — a narażająco również samego głównego sekwestra, Kuratora literackiego, na odpowiedzialność wobec następców Kuratoryi ekonomicznej, których to następców przecie nie będzie można pozbawić ich praw na zawsze.

A odpowiedzialność ta sekwestra-kuratora literackiego tembardziej jest pewną, że Najwyższy trybunał wiedeński orzeczeniem z dnia 23 marca 1900 r. w sprawie pretensyi Abrahama Westreicha orzekł, że „Antoniemu Tarnawie Broniewskiemu nie przysługuje prawo własności do majątku fundacyjnego Zakładu narodowego im. Ossolińskich, a więc również powodom jako

wierzycielom, zbywa na czynnej legitymacji w niniejszym sporze“.

Także i inni wierzyciele p. Antoniego Broniewskiego, którzy skarżyli go o swe wierzytelności i żądali, aby ich spłacono z dochodów dóbr fundacyjnych, zostali przez sąd oddaleni, a to z tego powodu, ponieważ sady uznały, że usunięty kurator ekonomiczny nie ma prawa do dochodów dóbr fundacyjnych.

Lecz o dziwo, mimo tego orzeczenia Trybunału i sądów spłacano wierzycieli byłego kuratora ekonomicznego jeszcze w latach następnych, widocznie już tylko dlatego, że przy ugodach z wierzycielami, dostawały się rozmaite zrywki podsekwestratorom kuratora literackiego kosztem majątku fundacyjnego i racjonalnego na nim gospodarstwa.

Lecz te wszystkie szkody i krzywdy wyrządzane bądź to prawnym następcem byłego kuratora ekonomicznego, bądź substancyi Ordynacyi, dałyby się jeszcze jako tako wytłumaczyć tak długo, jak długo nikt się nie zgłaszał z prawnych następców kuratorji ekonomicznej.

Gdy bowiem władze opiekuńcze pogmatwały sprawę i zamiast powołać następców do posiadania fideikomisu Ossolińskich, wprowadziły sekwestrację — to mogły też tolerować nieprawne zjednoczenie obu kuratorji w jednej osobie, oraz rujnowanie długoletnie majątku.

Lecz w roku 1897 zgłosił się p. Michał Baier, jako najstarszy z rodziny Baierów przychodzącej wedle kodycyłu Fundatora do posiadania fideikomisu Ossolińskich i w legitymowawszy się jako legalny i pierwszy oczekiwacz fideikomisu wniósł podanie do Wysokiego c. k. Namiestnictwa o zamianowanie go zastępcą usuniętego kuratora ekonomicznego, Antoniego Broniewskiego.

I tu się zaczyna drugi jeszcze smutniejszy peryod w historii Ordynacyi Ossolińskich, peryod walki pomiędzy kuratorem

literackim a kuratorem ekonomicznym o zarząd dóbr fideikomisu Ossolińskich, pełen niemiłych epizodów i intryg, który aż nadto udowodnił, że kurator literacki nie działał z czystego poświęcenia dla fundacyi, ale wszystkimi środkami usiłował utrzymać wbrew woli Fundatora, jak najdłużej obydwie kuratorje w swoim ręku.

Pan Michał Baier nie żądał już nawet tego, do czego wedle ścisłego tłumaczenia aktów fundacyjnych miał prawo, t. j. aby zamianowano go kuratorem ekonomicznym po kuratorze „usuniętym“, a więc wszelkich praw do Ordynacyi pozbawionym, lecz przyjął łagodniejsze tłumaczenie Ustawy fundacyjnej, t. j. że „usunięty i winny“ kurator ekonomiczny ma te same prawa co chory i małoletni — i żądał zamianowania go „zastępcą“ kuratora ekonomicznego po myśli §. 15. aktu fundacyjnego.

C. k. Namiestnictwo postąpiło wobec żądania p. Baiera bardzo wygodnie t. j. nie odpowiadało na jego żądanie przez całe lat siedm.

Wydziałowi krajowemu trzeba przyznać, że kilkakrotnie dość energicznie i stanowczo przypominał c. k. Namiestnictwu, aby wydało opinia o żądaniu p. Michała Baiera — i wziął pod rozwagę, że takie przewlekanie zarządu sekwestracyjnego jest niezgodne z ustawami fundacyi i wychodzi na jej szkodę.

I tak Wydział krajowy w odezwie z dnia 17. grudnia 1897 wzywa c. k. Namiestnictwo, z uwagi, że „oddanie sekwestracji dóbr należących do fundacyi Zakładu nar. im. Ossolińskich jest dopuszczane tylko na pewien ograniczony okres czasu prowizorycznie i przejściowo kuratorowi literackiemu“, aby wzięło pod rozwagę przytoczone przeciw tej sekwestracji zarzuty p. Michała Baiera.

Jeszcze dobitniej czyni to Wydział krajowy w drugiej swej odezwie do c. k. Namiestnictwa z dnia 5. maja 1899. l. 20.784, w której oświadcza, że uwzględ-

dnienie wywodów p. Michała Baiera powinno pociągnąć za sobą „zwinięcie terażniejszego sekwestracyjnego zarządu dóbr fundacyjnych“.

Lecz c. k. Namiestnictwo głuchem było tak na skargi, zarzuty i żądania p. Michała Baiera, jak i na odezwy Wydziału krajowego.

Za to tembardziej czynnym był kurator literacki. Zamiast bowiem w myśl wyraźnej woli Fundatora współdziałać z legalnie wykazanym pierwszym oczekiwaniem Kuratorji ekonomicznej któremu tak akty fundacyjne jak i orzeczenie Najwyższego Trybunału z dnia 24 stycznia 1902 l. 497 przyznało „prawo przestrzegania swych roszczeń do kuratorstwa. Kurator literacki słuchając ślepo rad swych doradców prawnych, a faktycznych sekwestratorów Ordynacyi, odmawiał p. Michałowi Baierowi nawet niezaprzeczonego mu prawa krytyki jego gospodarstwa sekwestracyjnego i nie wahał się użyć swego zwyczajnego sposobu ubicia i stłumienia krytyki skargą sądową o obrazę czci.

Cześć swoją i dobrą wolę każdy człowiek byłby w takim wypadku bronił najskuteczniej zrzeczeniem się zarządu sekwestracyjnego, który 16 lat prowadzony zdaniem wszystkich władz i rozsądnych ludzi przybierał formę przywłaszczenia sobie dóbr fundacyjnych. Kurator jednak literacki był innego zdania i „czyste poświęcenie swoje“ udowadniał jak najdłużej sekwestracją i rzekomą obroną winowajcy, byłego kuratora Antoniego Broniewskiego, którego wprawdzie nie sąd, ale obie władze opiekuńcze, auto.omiczna i rządowa, uznały jednomyślnie za na zawsze niezdolnego do rządzenia się a więc za umysłowo upośledzonego.

Od tego to „umysłowo upośledzonego“ „niezdolnego do rządzenia się“ pozbawionego wszelkich praw do zarządu majątkiem, kurator literacki kazał sobie podpisywać różne oświadczenia i prośby, aby tylko zasłaniając się „tą figurą fikcyjnego

kuratora“ i wożąc ją w razie potrzeby do Lwowa — przedłużyć sobie utrzymanie w swem ręku obudwóch kuratorji.

Trzeba było aż bardzo stanowczego, politycznego nacisku, ażeby zmusić kuratora literackiego, że nareszcie najpierw w r. 1906, oświadczył, że „już już zarząd sekwestracyjny złoży“ Pałając jednak nieprzejednanym gniewem do p. Baiera za to, że się zjawił i upomniał o zastępstwo kuratorji ekonomicznej — oraz za to, że gospodarkę sekwestracyjną krytykował surowo, kurator literacki, przed rzeczywistym złożeniem sekwestracji dóbr fideikomisu Ossolińskich, przy pomocy swych doradców prawnych, w szczególności adwokata Bilika, najbardziej bolejącego nad zakończeniem sekwestru — tak już sprawy pokierował, aby jeżeli już nie on sam, to przynajmniej kto inny, znowu porwał Ordynacyę Ossolińskich, w zarząd byle tylko nie otrzymał jej wprawdzie legalny i prawny ale znienawidzony przezeń p. Michał Baier.

W tym celu kurator literacki zwlekał jeszcze cały rok ze złożeniem „sekwestracji“ jakby wyczekując, czy nie znajdzie się jaki sposób utrzymania się przy takowej.

Tymczasem jednak Namiestnik ś. p. hr. Potocki rozwiał te nadzieje kuratora literackiego.

Skoro bowiem ś. p. hr. Potocki został w sprawie tej dokładnie poinformowany i przekonał się, że ona siedm lat leży w Namiestnictwie niezalutwiona, polecił, aby bezzwłocznie wydano orzeczenie, że zarząd sekwestracyjny ustanowiony wbrew ustawom fundacyjnym, jako malum necessarium, został bezzwłocznie zniesiony, a zaprowadzoną została stała administracya i zamianowano w myśl § 15. Ustawy głównej i §. 2. „Oświadczenie o Rakowcu“ zastępcę kuratora ekonomicznego i w ten sposób zalutwiono wniesione przed 7. laty podanie p. Michała Baiera.

Lecz niestety, znowu w tej sprawie rozmaite opinie władz opiekuńczych, wpro-

wadziły zamieszkę. Pdwyzsze bowiem orzeczenie s. p. Namiestnika konczyło się wezaniem do c. k. Sądu krajowego we Lwowie, aby: ten sąd zamianował p. Michała Baiera zastępcą kuratora ekonomicznego.

C. k. Sąd krajowy czyniąc zadosę temu wezwaniu wydał rzeczywiście dekret pod dniem 6. kwietnia 1907, l. $\frac{F\ 3198}{2056}$

Connex $\frac{\text{off } 10}{1419}$ „nominujący p. Michała Baiera zastępcą kuratora ekonomicznego“.

Kurator literacki widząc, że już się nie utrzyma przy zarządzie fideikomisu Ossolińskich — złożył go wprawdzie „dobrowolnie“, — lecz równocześnie wezwał na pomoc swoich przyjaciół tak zwanych „kuratorów potomności“ i skłonił ich aby wnieśli rekurs do Najwyższego Trybunału przeciw nominacji p. Michała Baiera zastępcą kuratora ekonomicznego a tymczasem, aby jeden z nich „do rozstrzygnięcia wniesionego rekursu“ — objął nadal znowu: „zarząd sekwestracyjny dóbr fideikomisu“.

Obowiązek kuratorów potomności tak dosłownie określa § 52 Ustawy głównej fundacyjnej: „Obowiązkiem istotnym tych reprezentantów będzie czuwać, aby cel tego mojego instytutu w całej osnowie do wykonania był przywiedzionym i utrzymanym; aby kurator włożonych na się obowiązków dopełniał i zakłady funduszowe razem z dobrami, w stanie jak najlepszym utrzymywał, słowem reprezentanci do obrotu funduszów, radą i czynnością przykładać się będą“.

Z samej nazwy „kuratorów“ czyli „obronców potomności“ wynika, że powinni oni bronić praw „potomności“ a więc nie praw urojonych byłego kuratora ekonomicznego lub życzeń kuratora literackiego — a z całego brzmienia przytoczonego paragrafu, nikt nie zdoła wysnuć, ażeby kuratorowie potomności mogli wnosić rekurs w wypadku, gdy prawnie i dowodnie wy-

kazany potomek domaga się uznania praw swoich i władze przyznają mu te prawa.

Lecz zaeni i szanowni skądinąd obecni kuratorowie potomności: hr. Stanisław Stadnicki i hr. Jan Tarnowski (którzy mówiąc nawiasem nigdy się nie troszczyli o losy fundacji), z przyjaźni dla sekwestratora, ks. Andrzeja Lubomirskiego i wierząc jego przedstawieniom bez zbadania gruntownego sprawy, dali się wciągnąć w tę sprawę jak Piłat w Credo, a nie przeczuwając, że się ich zacnej firmy nadużywa nie do obrony prawa, słuszności i dobra fundacji i fideikomisu, lecz do pokrywki interesów „sekwestracyjnych“ doradców prawnych ks. Andrzeja Lubomirskiego.

Wnieśli więc rekurs — a znowu zarząd tymczasowy objął w roli „sekwestra“ Jan hr. Tarowski z Chorzelewa. Jak sam oświadczył uczynił to głównie z przyjaźni dla ks. Andrzeja Lubomirskiego, aby nie dopuścić p. Michała Baiera, którego grzechem śmiertelnym, nieodpuszczonym na tym i na tamtym świecie jest to, że: obraził J. O księcia Andrzeja Lubomirskiego, ordynata na Przeworsku!“

Poszła więc sprawa w nową odwołkę: „sekwestracyjni zarządcy“ pozostali ci sami, co pierwiej (o co głównie chodziło), tylko zmieniła się firma.

Rozstrzygnięcie rekursu z jednej strony p. Michała Baiera, a z drugiej strony kuratorów potomności stwierdziło najdowodniej rzecz zresztą oddawna wiadomą, że co głowa, to rozum, a co sąd i urząd i co instancja, to inne orzeczenie — a najlepszym sędzią jest zdrowy rozsądek i sumienie.

C. k. Namiestnictwo bowiem wezwało sądy, ażeby zamianowały stałe zastępstwo usuniętego kuratora ekonomicznego, a zaś Najwyższy Trybunał sądowy orzekł, że do samego Wysokiego Namiestnictwa, jako Najwyższej władzy fundacyjnej, należy w wypadku całkiem jasno przez Fundatora

nie określonym zamianowanie stałego organu zarządu.

Sąd krajowy lwowski orzekł w r. 1909, że p. Michał Baier jest najbliższym oczekiwaczem kuratorji ekonomicznej — a zaś Najwyższy Trybunał osądził, że takie orzeczenie sądowe nie było potrzebne, bo wszyscy oczekiwacze mają już i teraz prawo wykonywania pewnej kontroli co do majątku fundacyjnego.

Lecz mimo tych bałamutnych opinii, wyrok Najwyższego Trybunału potwierdza rzecz główną, o którą chodziło, mianowicie, że wydane przez s. p. hr. Potockiego orzeczenie z dnia 19. marca 1907 L. 98367/XV., w głównej rzeczy co do zaprowadzenia stałego zarządu przez zamianowanie „zastępcy“ kuratora ekonomicznego, jest uzasadnione. Powiedziano bowiem w tym wyroku: „Stan rzeczy, który spowodował Namiestnictwo do „ustanowienia zastępstwa“ dotyczy właśnie przypadku §. 2. oświadczenia o Rakowcu. W tym wypadku jednak nie przyznano sądowi prawa nominacji organu zarządu“.

A zatem wyrok trybunału nie odmawia Namiestnictwu prawa do ustanowienia „zastępcy“, lecz owszem władzę namiestnictwa w tym wypadku rozszerza, dodając, że jako „najwyższa władza fundacyjna, może nie tylko orzec, że prowizoryczny zarząd ma ustać i zaprowadzone ma być „zastępstwo“, lecz ma oraz prawo desygnować osobę zastępcy, a sądowi nie przysługuje prawo badania postanowień Namiestnictwa wydanych co do zarządu i jego organizacyi“.

Nic też dziwnego, że interpelującemu, który przebieg tej sprawy badał też w Wiedniu, członek trybunału wyraźnie oświadczył, po zapadnięciu tego wyroku, że: „p. Michał Baier nareszcie wygrał“!

Zdawało się tedy, że ta niemiła sprawa wreszcie się zakończy, a Wysoki c. k. Namiestnictwo po tym wyroku Najwyższego Trybunału, pospieszy wykonać swoje

własne orzeczenie (z dnia 19. marca 1907 wydane przez s. p. hr. Potockiego), które słusznie uzasadniało w ten sposób potrzebę ustanowienia zastępcy kuratora ekonomicznego:

„Ze wszystkich postanowień dla fundacyi wydanych wynika, że fundator miał na celu:

1) stworzenie krajowego, a raczej narodowego instytutu naukowego, na którego wprowadzenie w życie i utrzymanie po wieczne czasy przeznaczył prawie cały swój majątek z tem, że

2) dobrami fundacyjnymi mają zawiądywać członkowie wyznaczonych przez niego rodzin z nim spokrewnionych, w porządku, który szczegółowo oznaczył, z obowiązkiem wypłacania pewnych sum na rzecz Zakładu im. Ossolińskich, któremu to obowiązkowi przeciwstawił prawo pobierania reszty dochodów pozostałych po uiszczeniu sum wyżej wspomnianych. Dokumenta, odnoszące się do fundacyi redagował s. p. Ossolinski successive, zmieniając je i uzupełniając, nie tylko w miarę zasłanych nowych wypadków i okoliczności, lecz także z uwagi na to, że wydane już postanowienia uznawał z czasem bądź za niewłaściwe, bądź za niedostateczne; ze wszystkich jednak nowych postanowień tych tak dawniejszych, jak i późniejszym wynika, że kuratorom zarządzającym dobrami chciał przysporzyć materialnej korzyści, lecz bynajmniej, nie wyłącznie jako swoim krewnym, ale tylko jako takim krewnym, którzy mając obowiązek zarządu dobrami, pracują dla dobra fundacyi, że chciał im więc przysporzyć tych korzyści, tytułem wynagrodzenia za trud około zarządu dóbr, co wpływa i stąd, że postanowienia fundacyjne przeciwstawiają niemal zawsze prawu poboru dochodów obowiązek zarządzania dobrami, płacenia pewnych sum na bibliotekę etc. i vice versa.

Z treści §. 15. ustawy głównej wynika, że jeśli kurator fundacyjny będzie dla słabości umysłu uznany przez sąd za nie-

zdolnego do piastowania tego urzędu, to ma go się wprawdzie zwolnić od ciężącego na nim obowiązku zarządu dóbr, wypłaty pewnych sum etc., ale ma on też utracić jednocześnie prawo pobierania dochodów z dóbr fundacyjnych.

Postanowienie to potwierdza wyżej przytoczoną uwagę, że fundator zapewnił kuratorom dochody z dóbr, nie wyłącznie jako swym krewnym, lecz tylko jako takim krewnym, którzy za wynagrodzenie przyznane im w formie dochodów z dóbr, mają dobrami administrować i pracować tem samem dla dobra fundacyi.

Wobec tenoru więc ustaw fundacyjnych i wynikających z nich wprawdzie domniemanej, lecz zdaniem Namiestnictwa niewątpliwej woli fundatora, nie ulega kwestyi, że w razie usunięcia kuratora ekonomicznego, wskutek winy uznanej przez właściwą władzę fundacyjną za dowiedzioną winę i wskutek stwierdzonej w ten sam sposób niezdolności do zarządu, winny znaleźć zastosowanie te same przepisy, które fundator wydał w §. 15. ust. gł. na wypadek, jeśli sąd uzna kuratora dla słabości umysłu za niezdolnego do piastowania tego miejsca.

Gdyby nawet jednak wola fundatora tak jasno, jak powyżej wykazano, z samych postanowień fundacyjnych wydedukować się nie dała, to i w tym wypadku nie można postąpić inaczej, bo wobec braku ścisłego na ten wypadek postanowienia w ustawach fundacyjnych musiano by dla zbudania ostatniej woli fundatora interpretować jego postanowienia w myśl §. 7. ust. cyw. per analogium przez uwzględnienie jednego podobnego wypadku wyraźnie w tych postanowieniach rozstrzygniętego“.

Ponieważ jednak to się dotychczas nie stało, lecz stan rzeczy, który samo orzeczenie Namiestnictwa osądziło za zaprowadzony nie na podstawie postanowień fundacyjnych — lecz jako „malum neces-

sarium“ — trwa do obecnej chwili, przeto podpisani zapytują:

1) Czy Wysokie c. k. Namiestnictwo względnie nowy JW Pan Namiestnik, wśród nawału swych czynności, miał już możność zbadania tej sprawy?

2) Czy uwzględniając przedstawiony stan rzeczy i mówiąc własnymi słowami orzeczenia Wys. Namiestnictwa z 19. marca 1907: „niewątpliwą wolę fundatora“, zechce położyć kres długoletniemu nieładowi i wprowadzić w miejsce sekwestracznego zarząd stały przez zamianowanie zastępcy kuratora?

3) Czy w ten sposób naprawi krzywdę wyrządzoną legalnym następcom Fundatora, którym tenże przez ustanowienie kuratorji ekonomicznej „jako fideikomisu“ o cechach prywatnej własności, chciał dać „możność utrzymania w jakimkolwiek ich zdarzyć się mogącym losie“ i dobitnie dodał, że tylko wtedy obcy ludzie mogą objąć zarząd, „jeżeli by w kuratorskiej dzielnicy brakowało zdolnego lub podejmującego się zastępstwa“, a którzy to następcy rozmyślnie przez lat już kilkanaście usuwani są od swej „prywatnej własności fideikomisowej“.

Interpelant:

ks. Stanisław Stojalowski.

Stapiński, Jedynek, Witos, Bis, Bojko, Szwed, Ptak, Styła, Myjak, Krężel, Korol, Senyk, Dudykiewicz, Krysowaty, Cieluch, Skołyszewski, Jampolski, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Sandulak, Makuch, Winniczuk, Kołpaczekiewicz, Krynicki, Hanczakowski.

I n t e r p e l a c y a

posta Dra K. Lewickiego i tow. do Wydziału krajowego w sprawie przywrócenia komunikacji w gminie Cerkiewna, powiat Dolina.

W r. 1906 zniszczyła powódź komunikację między mieszkaniem proboszcza a

wsią, tak, że na miejscu dawnej drogi stanęła przepaść kilkunastumetrowa i pozostał tylko przechód kładką ustawioną na potoku z drugiej strony.

Zważywszy, że przejazd przez ten górki potok o wysokich spadzistych brzegach jest niebezpieczny dla życia ludzkiego, a Wydział powi. w Dolinie mimo nalegań ze strony gminy Cerkiewna nie chce postawić na tym potoku mostu, przeto zapytujemy:

Czy raczy Wydział krajowy rozporządzić, aby w celu przywrócenia koniecznej komunikacji w gminie Cerkiewna (pow. Dolina) wybudowano jak najprędzej most na cerkiewiańskim potoku?

Interpelant:
Dr. K. Lewicki.

T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Dumka, Sodomora, Skwarko, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Oleśnicki, Hanczakowski, Dudykiewicz, Korol Makuch, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

posła Dra Oleśnickiego i tow. do c. k. Rządu w sprawie prowokującego i niesłychanie bezprawnego postępowania c. k. Starostwa w Sokalu.

Dnia 26. lipca 1908 urządziło Tow. „Ruska Besida“ w Sokalu koncert na cześć T. Szewczenki. Po koncercie publiczność powstawszy z miejsc, odspiewała hymn narodowy „Szczene wmerła Ukraina“ — jak to jest przyjętym zwyczajem przy wszystkich tego rodzaju obchodach.

Za to zasądziło c. k. Starostwo w Sokalu prezesa tego towarzystwa ks. Józefa Martynowicza na 100 K grzywny.

Przeciw temu zasadzeniu wniósł on rekurs do Namiestnictwa, dotąd nie załatwiony.

Ponieważ to bezprawne postępowanie prowokuje w najwyższym stopniu narodowe uczucia Rusinów — zapytują podpisani:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi powyższy fakt?

2) Czy jest c. k. Rząd skłonny bezprawnie zasądzenie znieść i zabezpieczyć Rusinów na przyszłość przed podobnymi sekaturami?

Interpelant:
Oleśnicki.

Skwarko, A. Staruch, Dumka, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Dudykiewicz, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Krynicki, Senyk, Tracz, Hanczakowski, Makuch.

I n t e r p e l a c y a

posła Kornela Senyka i tow. do c. k. Rządu w sprawie gwałcenia sumienia obywateli gr. kat. obrządku i ruskiej narodowości ze strony zarządu c. k. kolei żelaznych w Galicyi.

Już przy debatach prowadzonych w galicyjskim Sejmie w bieżącej sesji wskazano na to, że zarządy c. k. kolei żelaznych w Galicyi żądają od ubiegających się o posady przy c. k. kolejach żelaznych obywateli gr. kat. obrządku i ruskiej narodowości zmianę obrządku na rzymskokatol. i zmiany ruskiej narodowości na polską.

Naprowadzamy konkretny fakt: Wasyl Oprisnyk rodem z Krupka, żydaczowskiego powiatu, 26 lat, gr. kat. obrządku, starał się o miejsce przy kolei w Stryju. Postawiono mu za warunek do przyjęcia, aby zmienił swój pradziadowski obrządek na rzymskokatolicki, a swoje rodowe nazwisko Oprisnyk na Lachowalski. Oprisnyk żałuje teraz bardzo swego kroku, a rodzina jego obawia się, aby sobie z rozpaczy nie odebrał życia.

Podpisani zapytują:

1) Czy znany jest c. k. Rządowi ten fakt?

2) Co zamierza Rząd uczynić, aby się nie powtórzyły tego rodzaju nadużycia?

3) Czy pociągnie winnych do odpowiedzialności?

Interpelant:
Kornel Senyk.

Oleśnicki, Dumka, Sodomora, Skwarko, Makuch, Hanczakowski, A. Staruch, Winniczu, T. Staruch, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Kołpaczkiewicz, Korol, Tracz, Dudykiewicz.

I n t e r p e l a c y a

posła P. Dumki do Wydziału kraj. w sprawie postępowania inż. Śleranowskiego w Samborze.

Od szeregu lat wozili włościanie z Wykotów szuter z Dniestru na drogę Mościska-Sambor.

Kiedy w tym roku zgłosiło się kilkunastu włościan do inżyniera powiatowego Staranowskiego z ofertą na dalsze wożenie szutru z Dniestru na wspomnianą drogę, oświadczył im, że dla włościan z Wykotów niema szutru do wożenia, niechaj idą do Iwana Bandrowskiego wyborcy z Wykotów i Mychasa kandydata na posła sejmowego ze samborskiego powiatu.

Dowóz szutru na wspomnianą drogę dostali tylko włościanie z tych wsi, które przy wyborach sejmowych głosowały na marszałka powiatowego p. Sozańskiego.

Skutkiem takiego postępowania inż. Steranowskiego panuje w samborskim powiecie wielkie rozgoryczenie, bo pieniądze przeznaczone dla włościan dotkniętych elementarnymi klęskami idą wyłącznie do kieszeni stronników p. Sozańskiego.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy Wydział krajowy zechce zbadać przytoczony fakt pokrzywdzenia włościan z Wykotów i innych wsi przy dostawie szutru na drogę Mościska-Sambor przez inż. Śleranowskiego, przesłuchując skrzywdzonych włościan Iwana Kowala Basiatego, Mychajła Łeska, Mykołę Mularskie-

go, Iwana Wychowańskiego, Mykołę Kozyna i innych włościan z Wykot.

Co zamierza zarządzić Wydział kraj., aby naprawić krzywdę włościan z Wykot?

Co zamierza Wydział kraj. uczynić, aby tego rodzaju nadużycia przy dostawach szutru na przyszłość się nie powtórzały?

Interpelant:
Dumka.

Makuch, Oleśnicki, Lewicki, Korol, Tracz, Senyk, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Kurowiec, Sodomora, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

Dr. Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie postępowania c. k. Starostwa w Bohorodeczanach przy załatwieniu protestu przeciw wyborom do Rady Gminnej w Kryczce wniesionego.

Dnia 5. marca 1908 odbyły się wybory do Rady gminnej w Kryczce pow. Bohorodeczany. Przeciw przeprowadzeniu tych wyborów wniosli Michajło Hocaniuki Michajło Batahutrak protest w przypisanym terminie, w którym zarzucili, że wybór rady Gminnej odbył się nielegalnie bo lista wyborcza nie była ogłoszona i wyłożona do przegładnięcia i wniesienia reklamacyj; termin wyborów niebył pisemnie ogłoszony; naczelnik gminy ogłosił ustnie termin wyborów tylko na 5 dni, a w dodatku sprowadził w błąd wyborców co do miejsca wyborów, ogłosił mianowicie, że wybory odbędą się w domu Manastyreckiego, a tymczasem wybory przeprowadził w swojej chacie; przy wyborach jeden wyborca głosował za pomocą kilku pełnomocnictw, za kilku uprawnionych do głosowania. W załatwieniu tego protestu wyznaczyło c. k. Starostwo w Bohorodeczanach termin na dzień 1. czerwca 1908, na który wezwało całą komisję wyborczą, dwu mężów zaufania mieszkańców, i protestujących. Przy przesłuchaniu podał Michał Bałahu-

trak wszystkie nieprawidłowości przy wyborach popełnione, jednakże spisujący protokół przesłuchania komisarz nie chciał zapisywać wszystkich zarzutów do protokołu, tylko o jedną okoliczność zapytywał, a mianowicie, czy to prawda, że żydzi nie dali mu przeczytać listy wyborczej.

Z polecenia c. k. Namiestnictwa we Lwowie wyznaczyło c. k. Starostwo w Bohorodczanach termin na dzień 13. lipca 1908 do przesłuchania Iwana Hocaniuka, który również potwierdził wszystkie wyżej naprowadzone okoliczności, a przy przeprowadzeniu wyborów popełnione; gdy zauważył że komisarz Starostwa nie zaprotokował tych zarzutów, odmówił podpisu na protokole.

Na wniesione zażalenie do c. k. Namiestnictwa przykazało ono orzeczeniem z 5. września 1908 l. 100. 292 ponownie zbadać zarzut, że wybory ogłoszono tylko na 4 dni naprzód, kiedy, jak i w jaki sposób ogłoszono termin wyborów, kiedy ogłoszono na piśmie i którego dnia, w jakich miejscach i w ilu egzemplarzach.

C. k. Starostwo wyznaczyło termin na 30. września 1908 do przesłuchania całej komisji wyborczej i dwu mężów zaufania. Jako mężów zaufania wybrali mieszkańcy Jakóba Hłuszaka i Ołeksę Cyganiuka. Wójt jednak wziął z sobą innych mężów zaufania, a to policyanta Gminnego Wasyla Samulaka. Dnia 30. września 1908 nie spisał komisarz protokołu, tylko oświadczył mężom zaufania mieszkańców z protestującym: „Idździe tam do konsystorza, do Biskupa i t. d. Po daremnym całodziennym czekaniu wrócili ludzie z niczem do domu dnia 7. października 1908. wybrał się wójt z swoimi zausznikami do Starostwa, gdzie też spisało protokół. Na drugi dzień zjawili się mężowie zaufania mieszkańców w Starostwie dobrowolnie do przesłuchania, jednak tu oświadczone im, że akta już wysłano do Namiestnictwa

Dnia 12. października, wnieśli mieszkańcy zażalenie do c. k. Namiestnictwa

Na postępowanie c. k. Starostwa w Bohorodczanach a dnia 18. października 1908 przedstawiła deputacya ustnie zażalenie na to postępowanie Jego Ekscelencyi Panu Namiestnikowi.

Wobec tego zapytują podpisani:

1) Czy c. k. Rząd zbada naprowadzony stan sprawy i winnych pociągnie do odpowiedzialności?

2) Czy c. k. Rząd poleci c. k. Starostwie w Bohorodczanach przeprowadzić dochodzenia w sprawie wyborów gminnych w Kryczce bezstronnie i załatwi czempredzej protest przeciw wyborom gminnym w Kryczce?

3) Co zamierza c. k. Rząd zarządzić by tego rodzaju nadużycia c. k. Starostw przy załatwianiu protestów przeciw wyborom gminnym się nie powtarzały?

Interpelant:

Makuch.

Kiweluk, Oleśnicki, Kurowiec, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Lewicki, Dumka, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Korol, Tracz, Senyk, Krysowaty.

I n t e r p e l a c y a

p. Dra Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie odmówienia koncesyi na wyszynk wina w Lubieniu wielkim Józefowi Siremu.

Józef Siryj właściciel handlu mieszanych towarów w Lubieniu wielkim wniósł prośbę o pozwolenie na wyszynk wina w Lubieniu wielkim, do c. k. Starostwa w Gródku Jagiellońskim.

C. k. Starostwo rezolucją z 23. czerwca 1908 L. 1157 odmówiło koncesyi na wyszynk wina, ponieważ miejscowe stosunki nie uzasadniają potrzeby takiego przemysłu. Pismem z 10 sierpnia 1908 r. L. 1157 intymowało c. k. Starostwo decyzję c. k. Namiestnictwa, którem nie uwzględniono zakusu Józefa Sirego od wyż po-

wołanej rozolucyi c. k. Starostwa i zatwierdzono rezolucyę Starostwa.

Ponieważ właśnie miejscowe stosunki w Lnbieniu wielkim jako miejscu kąpielowem uzasadniają potrzebę wyszynku wina, chociażby tylko dla zaspokojenia potrzeb gości kuracyjnych, ponieważ osobiste kwalifikacye petenta odpowiadają w zupełności wymogom ustawy przemysłowej, przeto odmowę Iwanowi Siremu na wyszynk wina należy uważać za niezgodną z ustawą.

Przeto podpisani zapytują :

Czy c. k. Rządowi znanym jest wyż przytoczony fakt odmowy na wyszynk wina Iwanowi Siremu w Lubieniu wielkim i jak usprawiedliwi c. k. Rząd tego rodzaju niszczenie handlu ?

Interpelant :
Makuch.

Kurowiec, Lewicki, Korol, Tracz, Senyk, Krysowaty, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Kiweluk, Sodomora.

I n t e r p e l a c y a

dra Makucha i tow. do c. k. Rządu w sprawie fałszywego doniesienia pisarza gminnego i kierownika szkoły w Hińcach p. Halewnia do c. k. Starostwa w Kosowie.

Pisarz gminny i kierownik szkoły w Hińcach p. Halewicz doniósł c. k. Starostwu w Kosowie, że Dmytro Patatiuk z Dowhopola wybudował nową chatę. Skutkiem tego doniesienia wymierzył c. k. Urząd podatkowy w kutach wspomnianemu Patatnikowi podatek domowy w kwocie 8 kor. 72 gr. po przesłuchaniu naczelnika gminy z Dowhopola i interesowanego Patatiuka w c. k. Starostwie w Kosowie pokazało się, że wspomniane doniesienie było sfalszowane, bo patatiuk nie wybudował żadnej nowej chaty.

Skutkiem tego karygodnego czynu Halewicza poniósł Dmytro Patatnik szkodę w kwocie 20 kor. i stracił 4 robocze dnie.

P. Halewicz nie wynagrodził dotąd strat poniesionych przez Patatnika.

Wobec tego zapytują podpisani :

Czy znany jest c. k. Rządowi przytoczony fakt fałszywego doniesienia Halewicza b. sekretarza gminnego w Dowhopolu galic. do c. k. Starostwa w Kosowie o pobudowaniu nowej chaty przez Dmytra Potatiuka z Dowhopola gal.

Czy c. k. Rząd ukarze winnego i zmusi go do wynagrodzenia strat wyrządzonych Dmytrowi Patatiukowi ?

Interpelant :
Makuch.

Kiweluk, Kurowiec, Korol, Sodomora, Krysowaty, Winniczuk, Skwarko, Sandulak T. Staruch, A. Staruch, Oleśnicki, Lewicki Senyk, Dumka.

I n t e r p e l a c y a

p. Dra Makucha i tow. do Wydziału kraj. i c. k. Rządu w sprawie połączenia gminy Lesówka z Głębokiem drogą i w sprawie zamknięcia drogi z gminy Lesówka do Grabówki.

1. Gmina Lesówka graniczy z gminą H. Głęboka pow. bohorodeczańskiego. Między obydwooma gminami niema żadnej drogi. Mimo usilnych działań obydwo gmin, Wydział powiatowy w Bohorodeczanach nie chce wybudować drogi, któraby umożliwiła komunikacyę między obydwiema wsiami.

2. Między wsią Lasówka a Grabówka (pow. Kałusz) była i jest oddawna droga, której włościanie używali dla komunikacyi między wsiami Lesówka Grabówka, Staremi Bohorodeczanami, miastem Bohorodeczanami, Pochówką, Lachowcami, Ladysową, Hlebówką i Głębokiem.

Zarząd dóbr państwowych zamknął przed kilkoma laty drogę między Lesówką a Grabówką, tak że wymienione wsie nie mają teraz żadnego przejazdu.

Wobec tego zapytują podpisani :

1) Czy Wydział krajowy nakaże Wydziałowi powiatowemu w Bohorodczanach wybudować drogę między wsią Lesówka a Głębokie ?.

2) Czy c. k. Rząd zbada przytoczoną sprawę zamknięcia drogi przez las kame-ralny między wsiami Lesówka a Grabówka nakaże tę drogę otworzyć.

Interpelant :
Makuch.

Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Dumka, Sandulak, Skwarko, Winniczuk, Sodomora, Senyk, Krysowaty, Tracz, Korol, Lewicki, Kurowiec.

I n t e r p e l a c y a

p. Tracza i tow. do c. k. Rządu w spra-
wie urzędowania naczelnika gminy Reczy-
czany (pow. Gródek) p. Stefana Maksymo-
wicza

Z powodu lichej gospodarki naczelnika
gminy Reczyczany Stefana Maksymowicza
gminnym majątkiem na szkodę całej gminy
wnieśli włościanie wsi Reczyczany zażale-
nie na niego do c. k. Namiestnictwa je-
szcze w marcu 1908.

Nie mając odpowiedzi na tę skargę
wnieśli oni ponowne zażalenie na ręce o-
becnego Namiestnika Ekscellencyi Bobrzyń-
skiego w czerwcu br. Oba zażalenia pod-
pisało 72 gospodarzy. W tych zażaleniach
naprowadzono około 20 punktów obciąża-
jących w wysokiej mierze Stefana Maksy-
mowicza, między nimi zarzucono mu, że
pieniądze przeznaczone na budowę szkoły
obrócił na inny cel, że nie opłacił podatku
gminnego chociaż za 1907 r. pobrał na to
pieniądze od pasących bydło na gminnem
pastwisku, że nielegalnie przeprowadził
wybór członków gminnego lasu serwituto-
wego etc.

Dotąd nie przeprowadzono w tej spra-
wie żadnego śledztwa ani nie przesłucha-
no oskarżycieli a naczelnik gminy Reczy-
czany Stefan Maksymowicz prowadzi dalej
swoją gospodarkę,

Wobec tego zapytujemy :

Czy znaną jest ta sprawa c. k. Rzą-
dowi, i czy skłonny on jest zarządzić e-
nergiczne śledztwo w sprawie skarg wnie-
sionych przeciw Stefanowi Maksymowiczo-
wi i dlaczego dotąd tego nie uczyniono ?

Interpelant :
Tracz.

Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Han-
czakowski, Dudykiewicz, Senyk, Krysowaty,
Kołpaczekiewicz, Myroniuk Zajaczuk, Kryni-
cki, Korol, Winniczuk, Oleśnicki, Skwarko.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czy-
tanie odczytanego wniosku umieści na po-
rządku dziennym jednego z najbliższych
posiedzeń; interpelacje zaś odstąpi p. Ko-
misarzowi rządowemu, względnie Wydzia-
łowi krajowemu.

Marszałek wzywa sekretarza do od-
czytania złożonego wniosku nagłego.

Sekretarz p. Skwarko odczytuje na-
stępujący:

W n i o s e k n a g ł y

pośla Krynickiego i tow. w sprawie udzie-
lenia zapomogi pogorzelncom wsi Rakowice
powiatu bohorodczańskiego.

Dnia 5. października 1908 nawiedził
ogień wieś Rakowice powiatu bohorod-
czańskiego, który zniszczył 8 chat, 6 sto-
dół, 16 obrogów ze zbożem i siano, tak,
że 14 rodzin pocierpiało.

Szkoda naniesiona tym ogniem jest
bardzo wielka, ponieważ włościanie, któ-
rzy pocierpieli, nietylko stracili dach nad
głową, lecz spaliło się im wszystko, co
mogli w tym roku zebrać.

Ponieważ sama gmina Rakowice jako
biedna nie może przyjść z pomocą, ponie-
waż i Wydział powiatowy z powodu tego-
rocznych klęsk elementarnych nie może
przyjść z odpowiednią pomocą, a pomoc
ta jest z powodu rozmiarów pożaru na-
gląca i potrzebna, dlatego wnoszą Podpi-
sani :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Wniosek ten w sprawie udzielenia zapomogi pogorzelncom uznaje się jako nagły.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby pogorzelncom gminy Rakowiec powiatu bohorodczańskiego, a to: Michałowi Parfoniukowi, Iwanowi Senczakowi, Hryniowi Buhroweckiemu, Jurkowi Senczakowi, Semenowi Senczakowi, Iwanowi i Michałowi Łucakom, Dmytrowi Senczakowi, Piotrowi Dumczakowi, Justynie Humeniak, Annie Kużmyn, Hryniowi Humeniukowi, Semenowi Humeniukowi, Oleksie Humeniuk z funduszków zapomogowych jak najprędzej odpowiednią i wydatną zapomogę udzielił.

Wnioskodawca :
Krynicki.

Kończakiewicz, Hanczakowski, Dudykiewicz, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Tracz, Senyk, Lewicki, Skwarko, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Sodomora, Sandulak, Dumka, Korol.

P. Krynicki uzasadnia nagłość wniosku, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość, a oddzielnie i bez rozprawy przekazanie tego wniosku p. Krynickiego komisji budżetowej.

Marszałek udziela głosu p. St. Niezabitowskiemu.

P. Niezabitowski imieniem komisji budżetowej przemawia i wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wniosek nagły p. Pastora i tow. w sprawie doraźnej zapomogi dla pogorzelnców m. Frysztaku, oraz taki wniosek p. Krynickiego i tow. w sprawie udzielenia zapomogi pogorzelncom gminy Rakowca, powiatu bohorodczańskiego, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia

z ryczałtu dla pogorzelnców wstawionego do budżetu krajowego na r. 1908 i 1909.

Izba bez rozprawy i oddzielnie uchwała przekazanie powyższych Wydziałowi krajowemu do załatwienia z ryczałtu dla pogorzelnców, wstawionego do budżetu krajowego na r. 1908 i 1909 zgodnie z wnioskiem komisji.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Majdan (powiat Kolbuszowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Pilat, w zastępstwie p. Jahla, odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy :

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Majdan (powiat Kolbuszowa) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Gminie Majdan (powiat Kolbuszowa) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy do końca r. 1910 opłaty gminne od niżej poszczególnych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy :

1) od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 11 hal. czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 11 K ;

2) od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to : araku

rumu, koniaku, ponczowej essencyi, likieru, śliwownicy i rozolisu po 11 K, czyli od jednego litra po 11 halerzy;

3) od jednego hektolitra piwa po 2 K;

4) od jednego hektolitra miodu po 11 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Majdan.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli §. 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 Dz. p. p. Nr. 120, część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną z dzierżawą prawa propinacyi w Majdanie, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k. Dyrekcją gal. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacyi w Majdanie.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej usta-

wy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Mielec na pobór podwyższonych opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

P. Pilat, w zastępstwie sprawozdawcy p. Jahla odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy:

U s t a w a

z dnia o zezwoleniu gminie Mielec na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gminie Mielec zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy przez lat dziesięć opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów dla miejscowej konsumpcji przeznaczonych według następującej taryfy:

1) od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 22 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 22 kor.;

2) od jednego hektolitra słodzonych napojów spirytusowych, w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to: araku, rumu, koniaku, ponczowej esencyi, likieru, śliwownicy i rozolisu po 11 K, czyli od jednego litra po 11 hal.;

3) od jednego hektolitra piwa po 3 K 40 hal.;

4) od jednego hektolitra miodu po 20 K.

Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Mielec.

Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 dz. p. p. Nr. 120 część II. wolna jest od państwowej opłaty konsumcyjnej.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Namiestnictwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączona po koniec r. 1910 z dzierżawą prawa propinacji w Mielcu, a dla przeprowadzenia tej dzierżawy obowiązana jest gmina po koniec r. 1910 zgodne porozumieć się z c. k. Dyrekcją galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawcą prawa propinacji w Mielcu.

Art. VII.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą ustawa z dnia 14. lipca 1899 dz. u. kr. Nr. 97.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy

szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie powyższej ustawy en bloc, Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zaliczenia gminy miasteczka Głogowa powiatu rzeszowskiego do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr.

Przemawia p. St. Jędrzejowicz i stawia formalny wniosek o załatwienie tej sprawy bez odsyłania jej do komisji.

Izba bez rozprawy uchwala ten formalny wniosek p. St. Jędrzejowicza.

Sprawozdawca członek Wydziału krajowego p. Pilat uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia o zaliczeniu gminy Głogów powiatu rzeszowskiego do miejscowości podlegających ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

Art. I.

Gmina Głogów powiatu rzeszowskiego zaliczoną zostaje do miejscowości, w których obowiązuje ustawa gminna z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Spzawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w przedmiocie wniosków i petycji dotyczących sprawy domen państwowych

Sprawozdawca p. W. Czartoryski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbąskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby z zastrzeżeniem dochodzenia praw własności, wdrożył natychmiast pertraktację z c. k. Rządem, celem bezzwłocznego objęcia w zarząd kraju, ewentualnie zadržawienia dochodów galicyjskich dóbr państwowych i funduszy dla kraju, tudzież upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Rządem odnośnej umowy imieniem kraju.

Bez względu na tok pertraktacji w powyższym wniosku uchwalonych

II. Wzywa się c. k. Rząd:

1. ażeby rozszerzając zakres działania c. k. Dyrekcji lasów i dóbr skarbowych we Lwowie, umożliwił swobodniejszą, a więcej zastosowaną do potrzeb kraju gospodarkę;

2. ażeby przez stosowne melioracje oddał do eksploiacji przestrzeni zadržewione, a dotąd zupełnie niedostępne, które bezużytecznie marnieją, kiedy w znacznej części kraju ludność nie może dostać drzewa opałowego i budulca;

3. aby wprowadził drobną sprzedaż drzewa na miejscu produkcji ile możności z wykluczeniem pośredników;

4. ażeby w miastach we wschodniej części kraju urządził publiczne składy drzewa z zapasów pozostałych po zaspokojeniu miejscowych potrzeb;

5. ażeby stosownie do potrzeb i zasad racjonalnej gospodarki i administracji pomnożył znasznie etat urzędników i służby lasowej;

6. ażeby za uzyskane fundusze ze sprzedaży dóbr koronnych — za indemnizację propinacyi, (wreszcie za zwiększone dochody przez pomnożenie etatu wyrębów), dążył do zakupu majątków leśnych w Galicyi;

7. aby a) zajął się energicznie podniesieniem jakości pastwisk (połonin) i łąk, będących własnością dóbr skarbowych i fundacyjnych;

b) aby te pastwiska, łąki i role wypuszczał wprost pojedynczym hodowcom lub stowarzyszeniom hodowców z wykluczeniem pośredników;

8. aby zapobiegał niszczeniu lasów prywatnych przez odpowiednie przestrzeganie ustawy lasowej;

9. aby zaopiniował jak najprędzej projekt ustawy lasowej przedłożony mu przez Wydział krajowy w roku 1901.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Tracz.

Przemawia p. Cipser i stawia następującą poprawkę:

w punkcie 6. wniosku komisji opuścić słowa „wreszcie za zwiększone dochody przez pomnożenie etatu wyrębów“.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. K. Lubomirski i T. Cieński.

Przemawia zapisany do głosu p. K. Lubomirski i stawia następującą poprawkę:

we wniosku II p. 8. dodać słowa: „państwowej i ustaw krajowych do tego samego przedmiotu się odnoszących“.

Przemawia zapisany do głosu p. T. Cieński.

Przemawia sprawozdawca p. W. Czartoryski i zgadza się na poprawkę p. K. Lubomirskiego i Cipsera.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Izba uchwala wniosek I., następnie oddzielnie oraz bez rozprawy punkty 1—5, 7—9 wniosku II. komisji wraz z poprawkami pp. K. Lubomirskiego i Cipsera, (z wyjątkiem punktu 6. wniosku II. komisji) przyjętymi przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

6. ażeby za uzyskane fundusze ze sprzedaży dóbr koronnych — za indemnizację propinacyi, wreszcie za zwiększone dochody przez pomnożenie etatu wyrębów, dążyć do zakupu majątków leśnych w Galicyi.

Przemawia p. Merunowicz i stawia poprawkę, a mianowicie, podtrzymuje słowa, których opuszczenia żąda p. Cipser w swej poprawce, t. j. opuszczenia słów: od „wreszcie“ do „wyrębów“, tylko zamiast słowa: „etatu“, włożyć słowa: „przeźrzeni“.

Przemawia p. Cipser.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Cipsera.

Przemawia p. Merunowicz i oznajmia, że cofa swą poprawkę powyższą.

Izba uchwala punkt 6. wniosku II. komisji wraz z poprawką p. Cipsera przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Marszałek oznajmia, że dwa następujące punkty porządku dziennego, a mianowicie:

Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku p. Fedorowicza w przedmiocie uzupełnienia §. 18. ustawy budowlanej dla miasta Krakowa; i

sprawozdanie komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Nowego Sącza co do urządzenia wodociągów i budowy kanałów usuwa z porządku dziennego z powodu chwilowej nieobecności sprawozdawcy p. Szarego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień statutu król. stoł. m. Lwowa.

Sprawozdawca p. Halban uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . zmieniająca niektóre postanowienia statutu król. stoł. miasta Lwowa, nadanego ustawą z 14. października 1870 Dz. u. kraj. L. 79. i ustawą z 11. kwietnia 1896 Dz. u. kraj. Nr. 23.

Za zgoda Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Łodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 19., 20., 21., 23., 26., 35., 42., 53., 62., 63. i 86. ustawy krajowej z dnia 14. października 1870 Dz. u. kr. L. 79., nadającej statut król. stoł. miastu Lwów — w brzmieniu ustalonym ustawami krajowymi z 11. kwietnia 1896 Dz. ust. kraj. L. 23, oraz art. III. ust. z dn. 11. kwietnia 1896 zostają uchylone, w ich

zaś miejsce mają obowiązywać następują-
ce postanowienia :

§ 19

Reprezentacja gminy.

Gminę miasta Lwowa zastępuje i re-
prezentuje we wszystkich jej sprawach
Rada miejska.

Rada miejska zawiaduje sprawami
gminy sama albo przez Magistrat i inne
urzędy miejskie.

Na czele Rady miejskiej, Magistratu
i innych urzędów miejskich stoi Prezydent
miasta.

Prezydenta miasta zastępują Wicepre-
zydenci, a mianowicie I. Wiceprezydent,
w razie zaś zachodzącej przeszkody II-gi,
ewentualnie III-ci Wiceprezydent.

§ 20.

Skład, wybór Rady miejskiej i jej okres
wyborczy.

Rada miejska składa się ze stu człon-
ków (radnych miejskich) wybieranych na
sześć lat. Członek Rady miejskiej nie może
być związany żadną instrukcją.

Co trzy lata ustępuje 50 radnych, a
w miejsce ustępujących nowy wybór będzie
przedsięwziętym.

Z wyjątkiem wypadku rozwiązania
Rady miejskiej (§. 112.) usępywać będą
w liczbie 50-ciu radni, którzy przed 6 ciu
laty zostali wybrani. jakoteż ci, dla których
z końcem trzylecia upłynął czas, na jaki
przy uzupełniającym wyborze w myśl § 24.
zostali wybrani.

Ustępujący mogą być ponownie wy-
brani,

Ustępujący radni urzędować będą aż
do przeprowadzenia nowych wyborów.

Radni przed sześciu laty wybrani,
którzy w ciągu kadencyi wskutek śmierci,
dobrowolnego złożenia mandatu lub innej

przyczyny przestali być członkami Rady
miejskiej, mają być zaliczeni do liczby tych
radnych, na których przypada kolej ustą-
pienia. Oprócz tego co trzy lata przepro-
wadzonym zostanie także wybór w miejsce
tych przed trzema laty wybranych radnych,
którzy w ciągu kadencyi wskutek śmierci,
dobrowolnego złożenia mandatu lub z innej
przyczyny przestali być członkami Rady
miejskiej. Wybór ten przedsięwziętym bę-
dzie na trzy lata.

Gdyby Rada miejska została rozwią-
zana (§. 112.), natenczas po upływie trzech
lat od dokonanego skutkiem rozwiązania
Rady wyboru wszystkich stu członków
Rady miejskiej losowanie oznaczy tych
radnych, którzy mają ustąpić.

Jeżeliby w ciągu pierwszego trzylecia
od wyboru pełnej Rady zmniejszyła się
liczba radnych wskutek śmierci, ustąpienia
lub z innej przyczyny, natenczas wylosowa-
ną będzie tylko taka ilość radnych, jakiej
potrzeba, ażeby liczba wylosowanych
razem z tymi, którzy ubyli, dosięgła li-
czby 50.

Wylosowani radni mogą być ponownie
wybrani. Szczegółowe przepisy co do spo-
sobu przeprowadzenia losowania oznaczy
regulamin czynności Rady miejskiej, który
Rada miejska uchwali.

Prezydent miasta w żadnym razie nie
podlega losowaniu. Bliższe postanowienia
o uprawnieniu do wyboru, obieralności
i postępowaniu przy wyborach, zawiera
ordynacya wyborcza dla miasta Lwowa.

§. 21.

Wybór Prezydenta, Wiceprezydentów
i delegatów miejskich.

Rada miejska wybiera ze swego gro-
na Prezydenta, pierwszego, drugiego i trze-
ciego Wiceprezydenta, oraz Delegatów.
Przy wyborze Delegatów miejskich ozna-
cza Rada miejska także ich liczbę. Bliższe
postanowienia o wyborze Prezydenta, Wi-
ceprezydentów i Delegatów zawiera ordy-

nacya wyborcza dla miasta Lwowa i art. II. niniejszej ustawy.

§. 23.

Okres rządowania Prezydenta, Wiceprezydentów i Delegatów.

Prezydent wybieranym będzie na lat sześć, Wiceprezydenci na lat trzy. Jeżeli Prezydent wybrany będzie w ciągu kadencji, w takim razie urządowanie jego trwa tak długo, jak długo trwać ma jeszcze sześciolatek mandatu radnego. Wybrany w ciągu kadencji Wiceprezydent urządować będzie tylko do końca trzechlecia. Jednak po upływie tego czasu, jak i w razie ustąpienia z Rady miejskiej (§. 20.) pozostaje Prezydent w urządowaniu aż do zaprzysiężenia nowego wybranego Prezydenta, Wiceprezydenci zaś aż do ponownego wyboru Wiceprezydentów.

Delegatów miejskich wybiera Rada na trzy lata. Ustępujący Prezydent, Wiceprezydenci i Delegaci mogą być ponownie wybrani.

Prezydent i wiceprezydenci obejmują urząd z dniem złożenia przysięgi, Delegaci od dnia ich wyboru.

§. 26.

Urządowanie i płace.

Prezydent oraz I. i II. Wiceprezydent urzędują stale.

Rada miejska może powołać także III. Wiceprezydenta do stałego urządowania.

Płace i inne pobory Prezydenta i urzędujących Wiceprezydentów ustanawia Rada miejska. Delegaci i inni członkowie Rady miejskiej urzędują bezpłatnie; za sprawowanie atoli interesów gminy poza jej obrębem należy im się odpowiednie wynagrodzenie. Prezydentowi lub Wiceprezydentowi, który pełnił przez lat 15 nieprzerwanie urząd Prezydenta lub Wice-

prezydenta, przyzna Rada miejska odpowiednią emeryturę.

§. 35.

Sprawy zastrzeżone decyzji Rady miejskiej.

Do spraw zastrzeżonych decyzji Rady miejskiej należą:

a) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy;

b) nabywanie ruchomości lub praw takich, które według ustaw uważane są za nieruchomość, zbywanie majątku gminy, przyjmowanie zobowiązań wieczystych, przyjmowanie obowiązków służebnictwa, zastawu i poręczenia, zaciąganie pożyczek i operacye kredytowe.

W sprawach w tym ustępie b) oznaczonych, uchwała, aby miała ważność, musi być powzięta na dwóch, nie prędzej, jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach, odbytych w obecności przynajmniej pięćdziesięciu członków Rady miejskiej. Nadto potrzeba zatwierdzenia Wydziału krajowego do ważności uchwały przyzwalającej na zbywanie nieruchomości lub praw za nieruchomość uważanych, jeżeli wartość tej nieruchomości lub takiego prawa przenosi 20.000 koron, tudzież uchwały przyzwalającej zaciągania pożyczek i przyjęcia poręczenia, jeżeli pożyczka lub suma poręczoną być mająca z doliczeniem długów gminę już obciążających przenosi sumę rocznego dochodu gminy, wedle przecięcia ostatnich lat sześciu obliczoną;

c) lokowanie kapitałów;

d) przyjęcie lub zrzeczenie się spadku lub legatu;

Gdyby wartość spadku lub legatu przenosiła 20.000 K, wtedy uchwała na zrzeczenie się zapaść musi w sposób pod b) wskazany.

e) stawianie kosztem gminy nowych

budowli lub przekształcenie albo znoszenie istniejących, tudzież inne przedsięwzięcia nakładem gminy wykonać się mające;

f) zaprowadzenie nowych zakładów gminnych albo zwiniecie już istniejących;

g) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;

h) zawieranie, rozwiązywanie i zmiany innych kontraktów, o ile Rada miejska nie uzna rzeczą stosowną czynności te poruczyć Prezydentowi lub magistratowi;

i) zezwalanie na rozpoczęcie procesu lub na odstąpienie od takowego i na zawieranie ugód w sprawach rozpoczętych;

k) uchwalanie budżetu rocznego i środków pokrycia;

l) przyzwalanie na wydatki budżetem przewidziane, o ile takowe instrukcją Rady miejskiej Prezydentowi lub Magistratowi poruczone nie będzie; tudzież przyzwalanie na większe wydatki budżetem nieprzewidziane;

m) rozpoznawanie i załatwianie rachunków rocznych;

n) umarzanie należitości wątpliwych lub takich, które ściągnięte być nie mogą, niemniej darowanie należących się gminie zwrotów i uchybień rachunkowych;

o) organizacja urzędów miejskich (Magistratu); oznaczenie liczby urzędników i sług miejskich, oraz wszystkich osób przez gminę płatnych, wydawanie przepisów dyscyplinarnych dla urzędników i sług miejskich, niemniej określenie ich uzdolnienia i obowiązków;

p) oznaczenie płac, pensyj i innych emolumentów dla urzędników i sług miejskich, dla ich wdów i sierót;

r) mianowanie, jakoteż uwolnienie od służby urzędników i sług miejskich, udział przy mianowaniu lub uwolnieniu od służby przełożonych i nauczycieli w szkołach

i innych zakładach naukowych miejskich według istniejących przepisów i przyznawanie emolumentów dla ich wdów i sierót.

Mianowanie niższych urzędników i sług może jednakże Rada miejska poruczyć Prezydentowi lub Magistratowi.

s) udzielanie zaliczek na płace i przyznawanie niesystemizowanych emolumentów, oznaczenie dyet i kosztów podróży, zapomóg i nagród dla urzędników i sług miejskich, niemniej dla innych osób, używanych w służbie gminnej;

t) opuszczanie zaliczek na płacę danych urzędnikom lub sługom miejskim;

u) udzielanie urlopów Prezydentowi i Wiceprezydentom; dozwalanie urlopów innym urzędnikom i sługom miejskim na czas dłuższy niż sześć tygodni.

§ 42.

Inne sprawy należące do zakresu działania Rady miejskiej.

Do zakresu działania Rady miejskiej należą jeszcze sprawy następujące:

a) Wybór Prezydenta miasta, trzech Wiceprezydentów i Delegatów;

b) nadawanie prawa przynależności do gminy, nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego, tudzież rozstrzyganie co do utraty obywatelstwa (§. 9.), ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego, niemniej uwolnienie od niej;

c) czuwanie nad dokładnem prowadzeniem metryk gminy i spisu wyborców;

d) wykonywanie przysługującego gminie prawa patronatu lub prezentowania, tudzież rozdawanie stypendyów, jako też innych miejsc fundacyjnych;

e) zawiadywanie, nadzorowanie, zakładanie i utrzymywanie szkół ludowych i średnich w granicach ustawą oznaczonych;

f) wybór mężów zaufania do jednania stron (§. 30. m.);

g) uchwalanie wniosków do zmian statutu miejskiego lub zmiany granic miasta (§. 2.), taka jednak uchwała, aby była ważna, musi być powziętą na dwóch nie prędzej jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach w obecności przynajmniej 60 członków Rady miejskiej i tylko większością $\frac{2}{3}$ obecnych.

Zmiany statutu jedynie w drodze ustawodawstwa nastąpić mogą.

§ 53.

Władza prezydenta i jego zastępców w ogólności.

Prezydent miasta jest przełożonym Magistratu i urzędów miejskich, kieruje ich czynnościami i czynności te nadzoruje.

Prezydenta miasta zastępują w razie przeszkody Wiceprezydenci w porządku oznaczonym w §. 19. niniejszego statutu. Prócz tego pomagają urzędujący Wiceprezydenci Prezydentowi miasta w kierownictwie i nadzorze Magistratu i urzędów miejskich wedle podziału czynności, który ustanowi Prezydent miasta i przedłoży Radzie miejskiej do wiadomości.

§. 62.

Odpowiedzialność.

Prezydent odpowiada za czynności urzędowe, tak własne, jak i swoich zastępców, Magistratu i urzędów miejskich Radzie miejskiej, a za czynności w poręczonym zakresie działania także rządowi.

W tej samej mierze odpowiedzialni są Wiceprezydenci w zakresie powierzonych im w myśl §. 53. czynności, o ile zastępują Prezydenta miasta, czy to stale, czy czasowo.

Obok tej odpowiedzialności Prezydenta, względnie jego zastępców, pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem Rady miejskiej, innych członków Magi-

stratu i urzędów miejskich za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przekazanych im przez Prezydenta, względnie jego zastępców.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzących z odpowiedzialności orzeczonych w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

§. 63.

O składzie i zakresie działania Magistratu i innych urzędów miejskich.

Magistrat składa się z Prezydenta i Wiceprezydentów miasta, Delegatów miejskich (§. 70.), z Dyrektora i radców Magistratu, tudzież urzędników pomocniczych.

Przydent, Wiceprezydenci i Delegaci miejscy wchodząc w skład Magistratu, nie przestają być członkami Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem prezydenta, względnie jego zastępcy, zarządza Magistrat bezpośrednio sprawami gminy i zostających pod jej zarządem zakładów i funduszków i załatwia czynności bieżące w sprawach jemu przekazanych.

W sprawach poruczonego zakresu gminy, mianowicie w sprawach administracyi politycznej, jest Magistrat pod przewodnictwem Prezydenta lub jego zastępcy pierwszą instancją w obrębie miasta.

Kollegialnym posiedzeniom ciała radnego Magistratu przewodniczy Prezydent lub jego zastępca.

Bez przewodnictwa Prezydenta lub jego zastępcy Magistrat ważnej uchwały powziąć nie może.

§. 86.

Z dodatków do podatków i innych opłat.

O ile dochody w §. 82. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;

b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków.

Do ważności uchwały, dotyczącej bądź nakładania dodatków do podatków, bądź zaprowadzenia nowych, lub podwyższenia istniejących opłat gminnych, potrzeba, aby taka uchwała była powzięta na dwóch, nie prędzej jak w siedm dni po sobie następujących posiedzeniach.

Art. II.

Postanowienie §§. 26—31 i 33 ordynacyi wyborczej dla gminy król. st. m. Lwowa, o ile się odnoszą do wyboru pierwszego Wiceprezydenta, obowiązują także co do wyboru drugiego i trzeciego Wiceprezydenta.

Art. III.

Postanowienia tej ustawy wchodzą w życie z dniem jej ogłoszenia w dzienniku ustaw krajowych.

Okres urzędowania członków prezydium wybranych przed wejściem w życie tej ustawy, nie doznaje jednak zmiany.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej co do wniosku posła Jana Kiweluka i tow. o utworzenie sądu powiatowego w Uściu zielonem, tudzież co do petycyi Zwierzchności gminnej w Uściu zielonem w tej samej sprawie.

Sprawozdawca p. Tertil uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić;

Wniosek p. Jana Kiweluka i tow. oraz petycyę Zwierzchności gminnej w Uściu zielonem o kreowanie tamże sądu powiatowego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do dalszego badania i zdania sprawy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku posła Sali w sprawie zmiany §§. 16 i 18. statutu krajowego.

Sprawozdawca p. Jaworski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek Komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia uzupełniająca postanowienia §. 18. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art I.

Postanowienia §. 18. statutu krajowe-

go dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. patentem z dnia 26. lutego 1861 l. 20. Dz. u. p., uzupełnia się następującem postanowieniem:

§. 18a).

Jako sprawy kultury krajowej uznaje się wszystkie sprawy, których przedmiotem jest produkcyja rolnicza i leśna oraz uprawianie i używanie przeznaczonych dla niej obszarów kraju, jako to: leśnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól, zarządzenia celem tępienia szkodników rolnych i leśnych, używanie wód, odprowadzanie ich i ochrona przed niemi, melioracya, zabudowanie potoków górskich, regulacya i wykupienie praw używania lasów i pastwisk. Należą dalej do spraw kultury krajowej wszelkie sprawy ustroju agrarnego, w szczególności: przepisy o o wolnej podzielności gruntów lub o jej ograniczeniu, o włościach rentowych, szczególne przepisy o dzieleniu spadków dla posiadłości włościąńskich i przepisy o operacyach agrarnych, jak również udział w urządzeniu kredytu rolniczego, udział w organizacyi zawodów rolniczego i leśnego, tudzież w urządzeniu stosunków robotniczych i czeladzi w rolnictwie i leśnictwie.

Art II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki.

Przemawia p. Korol.

Przemawia p. Starzyński.

Przemawia p. Leo.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek stwierdza komplet potrzebny do powzięcia uchwały w tej sprawie, a przepisany §. 37. reg.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Art. I.

Postanowienia §. 18. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem, ogłoszonego ces. patentem z dnia 26. lutego 1861 l. 20. Dz. u. p., uzupełnia się następującem postanowieniem:

Izba bez rozprawy uchwała art. I. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 18a)

Jako sprawy kultury krajowej uznaje się wszystkie sprawy, których przedmiotem jest produkcyja rolnicza i leśna oraz uprawianie i używanie przeznaczonych dla niej obszarów kraju, jako to: leśnictwo, polowanie, rybołówstwo, chów bydła, ochrona pól, zarządzenia celem tępienia szkodników rolnych i leśnych, używanie wód, odprowadzanie ich i ochrona przed niemi, melioracya, zabudowanie potoków górskich, regulacya i wykupienie praw używania lasów i pastwisk. Należą dalej do spraw kultury krajowej wszelkie sprawy ustroju agrarnego, w szczególności: przepisy o wolnej podzielności gruntów lub o jej ograniczeniu, o włościach rentowych, szczególnie przepisy o dzieleniu spadków dla posiadłości włościąńskich i przepisy o operacyach agrarnych, jak również udział w urządzeniu kredytu rolniczego, udział w organizacyi zawodów rolniczego i leśnego, tudzież w urządzeniu stosunków robotniczych i czeladzi w rolnictwie i leśnictwie.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Oleśnickiego:

zamiast drugiego ustępu, ma być:

Należą do spraw kultury krajowej : sprawy włości rentowych, udział w urzędzeniu kredytu rolnego, w organizacji zawodów rolniczego i leśniczego“.

Izba popiera poprawkę powyższą p. Oleśnickiego.

Izba odrzuca tę poprawkę p. Oleśnickiego, a oddzielnie uchwała §. 18 a) zgodnie z wnioskiem komisji.

Marszałek oznajmia, że ponieważ nikt nie żąda głosu, ani zgłosił poprawki do artykułu II III tytułu i wstępu ustawy przeto podda je łącznie pod uchwałę Izbie

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta :

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

z dnia uzupełniająca postanowienia § 18. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała Art. II. III. tytuł i wstęp ustawy zgodnie z wnioskiem Komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba cały projekt po-

wyższej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania,

Marszałek stwierdza, że Izba uchwała ustawę powyższą większością głosów przepisaną w §. 37 regulaminu sejmowego względnie w § 38 statutu krajowego.

Marszałek oznajmia, że Izba wraca obecnie do opuszczonych dwóch punktów porządku dziennego, a mianowicie :

Następuje :

Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku posła Federowicza i towarzyszy w przedmiocie uzupełnienia §. 18. ustawy budowniczej dla miasta Krakowa z 18. lipca 1883 Dz. ust. kraj. Nr. 63.

Sprawozdawca p. Sare uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony /- projekt ustawy :

U s t a w a

z dnia uzupełniająca § 18 ustawy z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63 zawierającej ustawę budowniczą dla król. gł. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Do ustępu 3 go § 18. ustawy z 18. lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63. zawierającej ustawę budowniczą dla król. gł. miasta Krakowa dodaje się słowa :

„Ograniczenie to nie dotyczy śródmieścia, o ile chodzi o budowę dwu- lub trzechpiętrowych domów o wysokości maksymalnej 18 metrów“.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam
Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie
żąda.

Izba przystępuje do rozprawy szcze-
gółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej
ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej u-
stawy en bloc poczem w oddzielnem gło-
sowaniu uchwała cały projekt ustawy en
bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek
sprawozdawcy przystąpić do trzeciego
czytania, uchwała Izba powyższy proj-
kt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji gminnej o spra-
wozdaniu Wydziału krajowego w przed-
miocie petycji gminy m. Nowego Sącza
co do urządzenia wodociągu i budowy ka-
nałów.

Sprawozdawca p. Sare uwolniony
na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od
czytania sprawozdania odczytuje nastę-
pujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. załączone / dwa projekty ustaw :
2. petycję do l. 1.742 odsyła się do
Wydziału krajowego do użytku przy prze-
prowadzić się mających badaniach odno-
śnie do punktu 2 i 3 i załatwiania.

I.

U s t a w a

z dnia . . . o obowiązku właścicieli domów
w gminie miasta Nowego Sącza połącze-
nia swych domów z miejskim wodocią-
giem, tudzież o zezwoleniu tej gminie na
pobór gminnego podatku od czynszów
najmu, oraz opłat gminnych na urządze-

nie, utrzymanie i odnowienie wodociągu
miejskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego
Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z
Wielkiem Księstwem Krakowskim rozpo-
rządzam co następuje :

§ 1.

Każdy właściciel domu położonego
w obrębie gminy miasta Nowego Sącza
obowiązany jest po otwarciu miejskiego
wodociągu w dotyczącej ulicy lub doty-
czącym placu połączyć swój dom z wodo-
ciągiem miejskim, (§ 2).

Połączenie to ma nastąpić według
przepisów osobnego regulaminu technicz-
nego (§ 13.) i wykonane być może tylko
przez osoby posiadające do tego uzdolnie-
nie w myśl przepisów ustawy przemy-
słowej.

§ 2.

Połączenie domów z miejskim wodo-
ciągiem ma nastąpić najpóźniej do dwóch
lat po otwarciu wodociągu w odnośnej
ulicy lub placu.

Jeżeli właściciel nie wykona tego po-
łączenia w powyższym terminie, może
gmina miasta Nowego Sącza wykonać je
na jego koszt i stratę.

Domy, które powstaną dopiero po za-
prowadzeniu wodociągu, mają być z nim
połączone przed wydaniem zezwolenia na
ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§ 3.

Koszta doprowadzenia wody do wodo-
ciągu miejskiego aż do granicy realności,
ponosi gmina miasta Nowego Sącza, ko-
szta zaś dalszego połączenia i wewnętrzne-
go urządzenia ponosi właściciel realności,
gmina jednak wykonuje część tego połą-
czenia od granicy realności aż do odległo-
ści 1 metra poza wodomierz na koszt
właściciela. W domach, w których na ra-
zie nie będzie wodomierzy, orzeknie Ma-

gistrat, jak daleko część tego połączenia od granicy realności gmina wykona na koszt właściciela.

§ 4.

Gdyby koszta urządzenia wodociągowego wewnątrz domu były w stosunku do jego wartości za wysokie, może Rada miejska wyjątkowo zwolnić właściciela od obowiązku w § 1. określonego, jeżeli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę do picia, z powodu bliskości publicznej studni wodociągowej jest zapewnione, a okoliczność ta została urzędownie stwierdzoną.

Koloniom robotniczym, dalej właścicielom domów o charakterze wiejskim lub prowizorycznym może Rada miejska zezwolić na urządzenie ich kosztem wspólnych studzien wodociągowych zamiast łączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

Przeciwko odmownej uchwale Rady miejskiej nie przysługuje prawo wnoszenia rekursu.

Z ustaniem powodu zwolnienia od wykonania domowego urządzenia wodociągowego zwolnienie to traci moc obowiązującą.

§ 5.

Na pokrycie kosztów urządzenia, odnowienia i utrzymania wodociągu miejskiego przysługuje gminie miasta Nowego Sącza prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt siedm, licząc od dnia oddania wodociągu do użytku publicznego (§ 9.), podatku gminnego aż do wysokości ośmiu (8%) zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych przy wodociągu w obrębie gminy.

Zwolnienie od połączenia domu z wodociągiem miejskim (§ 4) nie uwalnia od uiszczania podatku wodociągowego.

§ 6.

Za używanie wody :

a) do celów gospodarstwa domowego . j. do picia, gotowania, prania, czyszczenia, kąpieli i t. p., powyżej 50 litrów na głowę i dobę,

b) na cele przemysłowe, jak do fabryk zajazdów, hoteli, łazienek, kawiarni, dla zakładów dorożkarskich, do pojenia koni pociągowych, w przedsiębiorstwach przemysłowych i t. p.

c) na cele zbytkowe, jak do ogrodów wodotrysków do pojenia koni pojazdowych i zbytkownych i t. p. wreszcie

d) za użycie wody w budynkach niepodlegających podatkowi domowo-czynszowemu jak n. p. w budynkach rządowych krajowych, dworcach kolejowych i t. p. może gmina miasta Nowego Sącza pobierać opłaty według wydać się mającej taryfy.

§. 7.

W granicach zakreślonych §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6.) ma Rada miejska ustanawiać corocznie wysokość gminnego podatku wodociągowego.

§ 8.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6.) ponosić mają mieszkańcy, względnie używający wody.

Za podatek gminny (§. 5.) i opłaty za wodę zużytą w gospodarstwie domowym ponad przepisaną ilość 50 litrów na głowę mieszkańca i dobę (§. 6. a) odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności z prawem regresu do najmujących mieszkania.

Opłaty za używanie wody na cele wymienione w §. 6. b), c), d), ściągane będą wprost od tych, na których żądanie lub zgłoszenie zakład wodociągowy miejski wody lub urządzeń wodociągowych dostarcza.

§. 9.

Dzień, od którego pobór podatku wo-

dociągowego się rozpoczyna (§. 5.), poda Magistrat osobnem obwieszczeniem do publicznej wiadomości.

§. 10.

Do czasu, pokąd mieszkańcy nie będą mogli korzystać z miejskich wodociągów z powodu niewykonania urządzeń domowych, obowiązek płacenia podatku wodociągowego ciąży wyłącznie na właścicielach realności.

§ 11.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty (§. 6.) ściągane będą w obrębie gminy miasta Nowego Sącza podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§ 12.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego wskutek opróżnienia mieszkania pociąga za sobą odpisanie podatku gminnego.

§ 13

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8.) i wogóle wszelkie rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miejska.

Uchwała ta wymaga do swej ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu, taryfy lub wogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 15.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

U s t a w a

z dnia o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Nowego Sącza wy-

budowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i zezwalająca tej gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Nowego Sącza obowiązany jest na wezwanie Magistratu, odpływ ścieków z odpadów atmosferycznych, wód użytkowych i nieczystości płynnych ze swej realności połączyć za pomocą kanału domowego z kanałem publicznym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

§. 2.

Koszta budowy kanału domowego aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów ponad 10 metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względów publicznych okazała się potrzeba poprowadzenia kanałów domowych przez obcy grunt lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązany jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanałów domowych na swej realności. Odszkodowanie i koszta ewentualnego wywłaszczenia na rzecz budowy kanałów domowych ponosi obowiązany do budowy tychże kanałów domowych właściciel domu, a to w granicach ustanowionych w granicach ustanowionych w pierwszym ustępie tego paragrafu.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkość domowych kanałów ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeżeli właściciel domu lub budający nie zastosuje się do wydanego w myśl § 1. wezwania, natenczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

§ 4.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem kanalizacji miejskiej, jej utrzymaniem i administracją przysługuje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt siedm od dnia oddania kanałów na użytek publiczny, najwcześniej jednak od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy podatku gminnego w wysokości jeden procent zeznaego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Coroczne opłaty kanalizacyjne od realności i budynków nie opłacających podatku domowo-czynszowego pobierane będą przez powyższy czasokres w stosunku cztery całe sześć dziesiątych (4⁶/₁₀) halerza od każdego metra kwadratowego zabudowanej powierzchni. Przy budynkach kilku piętrowych za powierzchnię zabudowaną uważać się będzie powierzchnię przyziomu pomnożoną ilością piątr. Piwnice i poddasza nie podlegają opłacie, o ile nie są zamieszkałe.

Powyższy podatek gminny mają uiszczać właściciele domów położonych przy tej ulicy publicznej lub przy tym placu publicznym, gdzie kanał został oddany na użytek publiczny, a to bez względu czy kanał przed czy po wejściu w życie niniejszej ustawy został zbudowany.

Od domów, które później powstaną, jak również od domów, obok których kanał publiczny dopiero później będzie oddany do publicznego użytku, należy pobierać rzeczony podatek gminny tylko do końca powyższego pięćdziesięciosiedmioletniego czasokresu.

§ 5.

Podatek gminny (§. 4.) ściągany będzie

w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 6.

Odpisanie podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 4.).

§. 7.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 8.

Wykonanie niniejszej ustawy porucam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nad I-szą ustawą nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej nad I. ustawą.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej I-ej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt I-ej ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

W rozprawie ogólnej nad II-gą ustawą nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej nad II-ą ustawą.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej II. ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt II-ej ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czy-

tania, uchwała Izba powyższy projekt II. ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji wodnej o regulacji rzek kanałowych.

Przemawia sprawozdawca p. Kozłowski.

Przemawia p. Kędzior dla sprostowania faktów.

Przemawia p. K. Lubomirski dla sprostowania faktów.

Przemawia sprawozdawca p. Kozłowski dla sprostowania faktów.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie i bez rozprawy następujące wnioski komisji, które p. sprawozdawca kolejno odczytuje :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

A. 1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 21. lipca 1908 L. 71.360.908.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby na roboty około regulacji rzek w myśl programu uchwalonego przez komisję dla regulacji rzek przeznaczone kwoty, w terminach właściwych wypłacał — ażeby przeto w przyszłości części ogólnych kosztów budowy w latach 1909 do 1912 wykonać się mających, nie jak dotychczas w miesięcznych ratach, ale w rocznych lub półrocznych ratach c. k. Namiestnictwu asygnował.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bieg robót około regulacji rzek ustawą z dnia 9. maja 1907 objętych przyspieszył.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby specjalnych komisarzy wydnych w myśl §. 20. rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 jak najprędzej powołał i wydanie instrukcji dla nich przyspieszył, oraz ażeby utworzył osobne posady w celu po-

woływania hydrotechników jako znawców zawodowych dla władz politycznych.

5. Zważywszy, że nowa organizacja władz centralnych tak ze względu na brak jednolitego kierunku, jak i z uwagi na wynikającą z powodu potrzeby porozumienia się kilku czynników, stratę czasu, może wystawić wczesne i praktyczne wykonanie dróg wodnych i regulacji rzek na poważne niebezpieczeństwo,

Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby w duchu równocześnie z ustawą kanałową w r. 1901 przez Izbę poselską uchwalonej, a dotychczas nie wykonanej rezolucji, skupił wszystkie dotychczas w Ministerstwie handlu, spraw wewnętrznych, i rolnictwa rozstrzelone agendy budownictwa wodnego w Ministerstwie dla robót publicznych.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utworzył przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio namiestnikowi podlegającą dyrekcję dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego, dla kanałów, rzek spławnych i niespławnych, zabudowania potoków górskich, rewizji projektów melioracyjnych i spółek wodnych, a zanim to nastąpi, przydzielił sprawy dotyczące budowy kanałów, rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór Departamentowi Namiestnictwa dla robót wodnych.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby podwyższył tak fundusz na zawodowe kształcenie większej liczby techników dla budowl wodnych, jak i dotację dla inżynierów w celu ułatwienia im specjalnego kształcenia się za granicą przy budowach wodnych.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby rozszerzył zakres działania władz krajowych w sprawach dotyczących budowy kanałów, regulacji rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przeprowadził w jak najszybszym przecią-

gu czasu rewizję zastarzałych rozporządzeń wykonawczych, obowiązujących dla państwowych budowli wodnych.

B) Przedstawione przez komisję Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucye posła Oleśnickiego :

„Wysoki Sejm raczy uchwalić do c. k. Rządu rezolucye z bardzo stanowczem wezwaniem :

1. ażeby c. k. Rząd uzupełnił rozporządzenie wykonawcze z 21. kwietnia 1904 postanowieniem także i trzeciego ustępu § 13. ustawy z d. 11. czerwca 1901 L. 66. Dz. u. p., tudzież przepisem, że projekta regulacyi interesowanym przed zatwierdzeniem planów szczegółowych okazywane być winny, przyczem ma im służyć prawo wnoszenia przeciwko rzeczonym projektom zarzutów i podnoszenia żądań, które mają być przedmiotem ocenienia krajowej Komisji regulacyjnej ;

2. ażeby c. k. Rząd wydał ściśle polecenie właścicielom regulacyę przeprowadzającym i ich organom, by w myśl tych przepisów ściśle przestrzegały, ażeby wskutek regulacyi stosunki gospodarcze adiacentów nie uległy pogorszeniu, ale przeciwnie polepszeniu, a w szczególności by co do interesów gospodarczych w powyższem sprawozdaniu (na stronie 10. pod a do g) wymienionych, danem było interesowanym całkowite zabezpieczenie praw, przed pogorszeniem, względnie całkowite wynagrodzenie, gdy pogorszeniu temu żadną miarą nie da się zapobiedz“.

C) przedłożona przez komisję Wysokiemu Sejmowi do uchwały rezolucya posła Bojki :

„1. Sejm wzywa c. k. Rząd, by młynom, istniejącym od wieków na Dunajcu (pływakom), nie przeszkadzał dalej istnieć, a jeżeli to byłoby szkodliwem dla regulacyi rzeki, aby właściciele młynów wynagrodził tak, by nie byli pokrzywdzeni.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by pokrył

koszta żwirowania tamy dojazdowej przy ujściu Dunajca do Wisty i żeby ludności dozwolił wolnego dojazdu po piasek, węgiel galarami wożony.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w razie potrzeby dotyczący właściciele gruntów mogli swe plony wynosić i składać na dotyczących wałach“.

D) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya posła Kędziora :

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby nie stawiał trudności właścicielom gruntów nadbrzeżnych przy zasadzaniu ich odsypisk wikliną, lecz ułatwił im zakulturowanie odsypisk przez przybliżone oznaczenie trasy regulacyjnej, zanim roboty regulacyjne na odnośnej przestrzeni rzeki zostaną rozpoczęte“.

E) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya rektora Niemętowskiego :

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w interesie doskonałego wyposażenia nowoutworzonego Wydziału hydrotechnicznego w Szkole politechnicznej we Lwowie nie szczędził środków materialnych na utworzenie a względnie należyte wyposażenie potrzebnych katedr z zakresu budowli wodnych“.

F) Przedstawiona przez komisję Sejmowi do uchwały rezolucya posła Krynickiego :

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wniesioną do c. k. Namiestnictwa prośbę gmin nadbrzeżnych rzeki Bystrzycy i jej dopływów o jej uregulowanie, a co najmniej, o zabezpieczenie brzegów w miejscach, gdzie zagraża bezpośrednio domom i gospodarczym budynkom oraz ogrodom, jak najrychlej korzystnie i przychylnie załatwił i bezzwłocznie co potrzeba urzędowi regulacyi Bystrzycy sołotwińskiej w Stanisławie poruczył“.

G) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu co do wszystkich powyższych punktów

starać się o ciągłe porozumienie z c. k. Rządem i z całą energią popierać ich wykonanie.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Długosza:

Wzywa się c. k. Rząd aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zmienić program generalny uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w tym kierunku ażeby regulacja rzek Ropy i Sękówki możliwie jeszcze przed upływem pierwszego okresu prac regulacyjnych t. j. przed rokiem 1913 została rozpoczęta.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Długosza.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. K. Lubomirskiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zmienić względnie uzupełnić program generalny uzupełnienia regulacji rzek kanałowych w tym kierunku, iżby w pierwszym okresie budowy 1908—1912 rozpoczęta została regulacja wraz z zabudowaniem dopływów rzeki Raby oraz potoków Słonianki i Poniczanki a w szczególności w gminach Słone, Ponice, i Rabka.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. K. Lubomirskiego.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Kędziora:

Sejm ustanawia cztery stypendya po 500 K rocznie na razie na lat pięć począwszy od roku naukowego 1908—9 dla słuchaczy zwyczajnych wydziału hydrotechnicznego na politechnice lwowskiej, którzy się zobowiążą po ukończeniu studiów wstąpić do służby krajowej.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Kędziora.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Kędziora:

Sejm uznając nagłą potrzebę obwałowania Wisły powyżej Krakowa, wzywa c. k. Rząd, ażeby dostarczył Wydziałowi krajowemu jak najrychlej obliczenia ilości wielkiej wody Wisły powyżej Krakowa, tak ażeby projekty techniczne dla obwałowania lewego brzegu Wisły od ujścia Przemszy do Bielan, tudzież prawego brzegu tej rzeki od Jawiszowic do Bodzowa mogły być w ciągu zimy 1908—1909 wykonane, a projekty ustaw zapewniających wykonanie robót przy pomocy państwowego funduszu meloracyjnego zostały przedłożone Sejmowi na najbliższej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Kędziora.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Kędziora:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby po ustaleniu niwelety wałów nadwiślańskich powyżej Krakowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym rozpoczął z wiosną 1909 budowę prawego wału nadwiślańskiego od Jawiszowic w dół do ujścia Przemszy na razie na rachunek datku państwowego (państwowej dotacyi wodnej).

Zaliczona ze skarbu państwa na te roboty kwota służyć ma na częściowe pokrycie datku państwa, jaki specjalną ustawą regulującą to przedsięwzięcie zostanie przyznany z państwowego funduszu melioracyjnego.

Izba bez rozprawy uchwała tę rezolucję p. Kędziora.

Sprawozdawca p. Kozłowski imieniem komisji wodnej wnosi:

Petycję Ls. 2375/08 Wincentego Medek i tow. w Osielcu o regulację rzeki Skawy, Ls. 2473/08 gminy Wyzawizów o regulację rzeki Bystrzycy i o budowę mostu, Ls. 2580/08 gminy Wołczyniec o zmianę §. 47. ust. wod., Ls. 2613/08 gminy Biskupice o pozostawienie łąd w obecnym miejscu Ls. 2690/08 Zwierzchności gm. m. Krościenka o zabudowanie górskich pot-

kw „Krośnicy“ i „Kijowskiego“, Ls. 2708|08 mieszkańców Zagórza o regulacy rzeki Osławy w Zagórzu. Ls. 2800 gminy Biskupice o pozostawienie łąd na obecnem miejscu, Ls. 2853|08 gmin i obszarów dworskich pow. jarosławskiego o regulacy Mleczy z dopływami — przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Rządem i zdania sprawy na następnej sesyi.

Tem samem załatwiony został wniosek p. Winniczuka w sprawie regulacy Bystrzycy nadwiślańskiej Ls. 2326.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem ustawy krajowej, normującej płace emerytalne lekarzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych

Sprawozdawca p. Wrześniowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.
2. Sejm uchwała załączony /- projekt ustawy.

U s t a w a

krajowa z dnia normująca płace emerytalne lekarzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam. co następuje :

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Stale mianowani lekarze okręgowi

mają prawo do emerytury, a pozostałe po nich wdowy i sieroty prawo do zaopatrzenia, a to w granicach tą ustawą określonych.

§. 2.

Postanowienia ustawy niniejszej mają zastosowanie do wszystkich lekarzy okręgowych, którzy w dniu nominacyi nie przekroczyli 40 roku życia.

Lekarze okręgowi, którzy w chwili nominacyi przekroczyli powyższy wiek normalny, a nie dosięgnęli lat 46-ciu, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wpływające po uzyskaniu od Wysokiego Sejmu veniam aetatis.

Lekarze okręgowi, którym na mocy poszczególnych uchwał Wydziałów powiatowych zabezpieczoną już została płaca emerytalna i zaopatrzenie dla ich wdów i sierót, nie tracą nabytych praw z tego tytułu, o ile one są korzystniejsze, aniżeli niniejsza ustawa to zapewnia, i w takim razie fundusz krajowy przyczyniać się będzie do odnośnych wydatków powiatów udziałem w wysokości oznaczonej w §. 3. tej ustawy.

Tacy jednak lekarze, jakoteż ci, którzy pobierają już emeryturę z innych funduszków publicznych, nie nabywają praw z niniejszej ustawy.

Fundusz pensyjny.

§. 3.

Celem zapewnienia lekarzom okręgowym emerytury, a ich wdowom i sierotom zaopatrzenia utworzony zostaje fundusz pensyjny, do którego wpływać mają:

a) opłaty uiszczane przez lekarzy okręgowych w wysokości 3% od pobieranej płacy lekarza okręgowego ;

b) jednorazowe opłaty w kwocie 100 koron, uiszczane przez lekarzy okręgowych od dekretów nominacyjnych ;

c) opłaty funduszu powiatowego, wynoszące 3% od płac pobieranych przez lekarzy okręgowych w odnośnym powiecie;

d) opłaty funduszu krajowego w tej samej wysokości, wreszcie

e) grzywny, nakładane wedle §. 15. ustawy z dnia 5. października 1906 Dz. u. kr. l. 148.

Opłaty powyższe pod a) c) d) wyszczególnione są minimalne i w miarę potrzeby mogą być w odpowiednim stosunku podwyższone, gdyby dochody z ich opłat okazały się niewystarczającymi do pokrycia wydatków na płace emerytalne, pensje wdowie i zaopatrzenia sieroce.

§. 4

Funduszem pensyjnym zarządza Wydział krajowy.

Koszta tego zarządu ponosić będzie fundusz krajowy tak długo, dopóki fundusz pensyjny nie wykaże nadwyżki, z której koszta zarządu częściowo lub w całości będą mogły być pokrywane.

Policzalny czas służby.

§. 5.

Przy przeniesieniu lekarza okręgowego w stały lub czasowy stan spoczynku policzone mu będą lata przepędzone nieprzerwanie w służbie lekarza okręgowego, licząc od dnia złożenia przysięgi służbowej.

Jeżeli lekarz okręgowy przeniesiony w czasowy stan spoczynku obejmie napowrót posadę, w takim razie przy przeniesieniu go w stały stan spoczynku przyjęte będą za podstawę do obliczenia definitywnej płacy emerytalnej tylko lata spędzone rzeczywiście w służbie z pominięciem okresu spędzonego w czasowym stanie spoczynku.

Przy wymiarze emerytury wliczony będzie lekarzom okręgowym czas takiej samej służby odbytej w innym okręgu (po-

wiecie), jeżeli przejście z jednego okręgu do drugiego nastąpiło bez przerwy.

Lekarzom, którzy bezpośrednio przed uzyskaniem posady lekarza okręgowego pozostawali nieprzerwanie w czynnej służbie przy szpitalach krajowych lub powszechnych, policzonym będzie czas tej służby przy przeniesieniu w stan spoczynku i wymiarze emerytury, pod warunkiem wniesienia opłat przewidzianych w §. 3. niniejszej ustawy.

Wyjątkowe policzenie lat służby.

§. 6.

Jeżeli świadectwem lekarskim stwierdzonym zostanie, iż lekarz okręgowy pozostający w czynnej służbie co najmniej przez lat 5 przy wykonywaniu tej służby, względnie z powodu jej spełniania stał się zupełnie niezdolnym do dalszej służby lekarskiej okręgowej, w takim razie doliczone mu będą lata brakujące do ustanowionego §. 9. okresu lat 10-ciu służby.

Gdyby jednak z powodu pełnienia służby lekarskiej okręgowej wynikła dla lekarza okręgowego i dowodzona świadectwem lekarskim zupełna nieudolność do zarobkowania, wówczas otrzyma on przy przeniesieniu w stan spoczynku emeryturę należącą się za 20 lat służby.

Przeniesienie w stan spoczynku.

§. 7.

Przeniesienie w stan spoczynku jest :

1) stałe i następuje na żądanie lub z urzędu — albo

2) czasowe (kwieskowanie) i następuje z urzędu.

Przeniesienie w stały stan spoczynku.

§. 8.

1) Przeniesienie w stały stan spoczynku na żądanie może nastąpić :

a) jeżeli lekarz okręgowy wykaże co najmniej 10 lat nieprzerwanej służby a nadto orzeczeniem lekarskim (§. 6.) stwierdzonem zostanie, że proszący na zawsze nie pełnienia służby lekarskiej okręgowej stał się niezdolnym;

b) jeżeli przekroczył 70 lat życia, wreszcie

c) jeżeli wysłużył 35 lat na posadzie lekarza okręgowego.

2) Przeniesienie w stały stan spoczynku z urzędu zarządzi Wydział krajowy ze względów służbowych według własnego uznania.

§. 9.

Wydział krajowy przeniesie lekarza okręgowego w czasowy stan spoczynku:

1) jeżeli chwilowa niezdolność do służby prawdopodobnie z czasem da się usunąć,

2) jeżeli posada nadana została zwinęta, a umieszczenie na innej na razie jest niemożliwe,

3) jeżeli Wydział krajowy uzna przeniesienie takie za wskazane ze względów służbowych.

Lekarz okręgowy, przeniesiony w czasowy stan spoczynku, winien na wezwanie Wydziału krajowego do dnia 30-tu, licząc od dnia doręczenia tego wezwania albo umieszczenia onego w gazecie urzędowej objąć wskazaną sobie posadę. Wezwanie to wyda Wydział krajowy:

a) jeżeli świadectwem lekarskim stwierdzonem zostanie takie polepszenie stanu zdrowia, iż przeniesiony w czasowy stan spoczynku może objąć posadę, którą przedtem zajmował, albo inną odpowiednią;

b) jeżeli lekarz kwieskowany z powodu zwinięcia posady może być umieszczony na innej posadzie, względnie innym okręgu;

c) jeżeli Wydział krajowy uchyli zarządzone przeniesienie w czasowy stan spoczynku.

Wymiar emerytury.

§. 10.

Wysokość płacy emerytalnej w stałym lub czasowym stanie spoczynku wynosi za pierwsze 10 lat policzalnej służby 40%, a za każdy następny rok służby 2·4% ostatniej płacy pobieranej przez lekarza okręgowego.

Po 35-letniej służbie zatem należy się pełna emerytura w wysokości całej ostatniej płacy.

Przy obliczaniu czasu służby liczą się ułamki roku, o ile przekraczają sześć miesięcy, za cały rok służby.

Odprawa.

§. 11.

Lekarzowi okręgowemu, który z powodu stwierdzonej świadectwem lekarskim niezdolności do pełnienia swoich obowiązków urzędowych uwolniony zostaje ze służby, zanim uzyskał prawo do emerytury, względnie nie odbył jeszcze 5 lat służby, należy się odprawa w wysokości jednorocznej płacy ostatniej.

Lekarzowi okręgowemu, który nie był jeszcze prawa do emerytury, a uwolnionym zostaje od służby z powodu zwinięcia zajmowanej posady i niemożności przeniesienia go na inną odpowiednią (§. 8. p. 2) należy się odprawa w wysokości 50% ostatniej jednorocznej płacy.

Lekarzowi okręgowemu, który w drodze dyscyplinarnej usunięty zostaje z posady, odprawa się nie należy.

Utrata prawa do emerytury.

§. 12.

Lekarz okręgowy traci prawo do emerytury:

1) jeżeli dobrowolnie zrzeka się swojej posady lub samowolnie służbę opuszcza, nie udowodniwszy nieudolności do jej pełnienia;

2) jeżeli w drodze orzeczenia dyscyplinarnego usunięty został z posady;

3) jeżeli będąc w czasowym stanie spoczynku, nie uczynił zadość wezwaniu Wydziału krajowego (§ 9.) co do objęcia wskazanej posady;

4) jeżeli za zbrodnię, występki, albo za przekroczenie wynikłe z chęci zysku lub naruszające moralność publiczną prawnomocnie został zasądzonym, wreszcie

5) jeżeli przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego w sprawach niniejszą ustawą objętych czy to w drodze sądowej lub w jakikolwiek inny sposób, z wyjątkiem drogi do Sejmu krajowego, poszukuje pomocy.

O pensjach wdowich.

§. 13.

Pensję wdowią otrzymują:

1) Wdowy po tych lekarzach okręgowych, którzy w czasie zgonu bądź już pobierali płacę emerytalną, bądź też posiadali prawo do emerytury, jeżeli małżeństwo było zawarte przed lub w czasie czynnej służby, jednak przed ukończeniem 55. roku życia zmarłego męża;

2) wdowy, których małżonkowie utracili życie skutkiem przypadku, jaki ich dotknął z powodu pełnienia służby lekarza okręgowego.

§. 14.

Nie mają prawa do pensji wdowiej:

1) wdowy, których mężowie nie mieli prawa do emerytury lub to prawo utracili;

2) wdowy rozwiedzione i wdowy z własnej winy sądownie od stołu i łoża separowane, lub które samowolnie męża opuściły;

3) wdowy, których mężowie zamiast

stałej emerytury otrzymali odprawę, lub zrzekli się dobrowolnie emerytury.

Odprawa wdowy.

§. 15

Wdowa, której małżonek nie miał prawa do emerytury, lub do którego nie zastosowano wyjątkowego policzenia lat służby (wedle §. 6.) otrzymuje jednorazową odprawę równającą się ćwierćrocznej ostatniej płacy męża.

Wymiar pensji wdowiej i zaopatrzenia sierót.

§. 16.

Pensya wdowy po lekarzu okręgowym wynosi 50% ostatniej przez tegoż pobieranej płacy.

Każdemu niezaopatrzonemu dziecku słubnemu lekarza okręgowego, który miał prawo do poboru płacy emerytalnej lub emeryturę już pobierał, należy się po śmierci ojca dodatek na wychowanie w wysokości $\frac{1}{4}$ części pensji wdowej, jednaj najdłużej do ukończenia 24. roku życia.

Ogólna kwota tych dodatków nie może jednak przekraczać wysokości pensji wdowiej. Dodatek powyższy wypłacany będzie również sierotom po obojgu rodzicach w granicach §. 18. niniejszej ustawy zastrzeżonych.

Wdowom i sierotom po lekarzach okręgowych; którym służy prawo do pensji względnie zaopatrzenia na mocy Najw. rozporządzenia z dnia 3. lutego 1856, Nr. 113. Dz. p. p. i z dnia 9. marca 1857, Nr. 95, Dz. p. p. nie będzie przyznana pensya wdowia względnie dodatek na wychowanie na podstawie niniejszej ustawy.

Utrata pensji wdowiej.

§. 17.

Prawo do poboru pensji wdowiej traci wdowa:

a) przez powtórne wejście w związek małżeński;

b) jeżeli w czasie wdowieństwa została prawomocnie zasądzoną za zbrodnię, występki, albo za przekroczenie z chęci zysku pochodzące, lub przeciw obyczajności publicznej.

Utrata dodatku na wychowanie.

§. 18.

Dziecko traci prawo do dodatku na wychowanie:

- 1) skoro ukończy 24 lat wieku;
- 2) jeżeli otrzymało stałe zaopatrzenie;

3) jeżeli prawomocnie zasądzone zostało za występki lub przekroczenie, wynikłe z chęci zysku, albo naruszające obyczajność publiczną.

Kwartał pośmiertny.

§. 19.

Wdowie, a jeśli ta już nie żyje, dzieciom lekarza okręgowego, który zmarł w czynnej służbie, posiadając prawo do emerytury, lub też w stanie spoczynku, należy się — niezależnie od innych poborów z tytułu zaopatrzenia — na opędzenie kosztów leczenia i pogrzebu kwartał pośmiertny w potrójnej kwocie tych poborów miesięcznych, które zmarły pobierał w ostatnim czasie tytułem płacy, względnie emerytury.

W braku wdowy, względnie dzieci, może być kwartał pozgonny przyznany i innym osobom, o ile udowodnią, że łożyły na koszt leczenia i pogrzebu.

Postanowienia przejściowe.

§. 20.

Lekarze okręgowi, mianowani przed wejściem w życie tej ustawy, którzy w chwili nominacji przekroczyli 40. rok życia a nie dosięgali lat 50, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wypływa-

jące tylko po uzyskaniu od Sejmu veniam aetatis.

§. 21.

Lekarzom okręgowym, mianowanym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, a pozostającym w czynnej służbie dłużej niż lat 10, może być przy wymiarze emerytury policzonym czas w tej służbie spędzony najwyżej za 10 lat wstecz od chwili wejścia w życie tej ustawy, pod warunkiem, że opłacą takse nominacyjną w kwocie 100 kor. (§. 3). i przypadające za policzony okres służby 3% roczne wkładki od pobieranej w tym czasie płacy.

Postanowienia końcowe.

§. 22.

We wszystkich przypadkach tą ustawą emerytalną objętych orzeka wyłącznie Wydział krajowy.

Przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego wolno interesowanym w terminie nieprzekraczalnym dni 30 wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego.

§. 23.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia jej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Po ogłoszeniu tej ustawy Wydział krajowy wyda w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem rozporządzenie wykonawcze do poszczególnych postanowień niniejszej ustawy emerytalnej.

§. 24.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Jabłoński i stawia następujące poprawki:

§ 6. W ustępie drugim po słowach „do zarobkowania, dodanie słów: „nawet

przed upływem 5 lat służby dalej jak w tekście i wówczas otrzyma on :

§ 12. opuścić ustęp 5.

§ 12 w ustępie pierwszym opuścić słowo „wyłącznie“.

Ustęp drugi opuścić.

§ 14. skreślenie w ustępie 2 lub samowolnie męża opuścić.

Marszałek odracza posiedzenie do godziny 7 wieczorem.

Przerwa posiedzenia 1 minut 57 po południu.

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 4. listopada 1908.

Początek o godzinie 7 minut 31 wieczorem.

Marszałek konstatuje dostateczną liczbę posłów i odroczone posiedzenie otwiera napowrót.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy ogólnej nad sprawozdaniem komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z projektem ustawy krajowej, normującej płace emerytalne lekarzy okręgowych, tu dzież zaopatrzenie wdów i sierot po nich pozostałych.

Przemawia p. Dudykiewicz.

Przemawia p. Cipser.

Po zamknięciu rozprawy przemawia sprawozdawca p. Wrześniowski.

Marszałek stwierdza, że poprawki pp. Jabłońskiego i Dudykiewicza są identyczne.

Przemawia p. Jabłoński w sprawie formalnej.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek oznajmia, że jeżeli się nikt nie sprzeciwi będzie poddawał łącznie pod

uchwałę Izby te paragrafy do których nie zgłoszono poprawek.

W Izbie nikt nie sprzeciwia się temu sposobowi postępowania.

Sprawozdawca czyta :

Postanowienia ogólne.

§ 1.

Stale mianowani lekarze okręgowi mają prawo do emerytury, a pozostałe po nich wdowy i sieroty prawo do zaopatrzenia, a to w granicach tą ustawą określonych.

§ 2.

Postanowienia ustawy niniejszej mają zastosowanie do wszystkich lekarzy okręgowych który w dniu nominacji nie przekroczyli 40. roku życia.

Lekarze okręgowi, którzy w chwili nominacji przekroczyli powyższy wiek normalny, a nie dosiagnęli lat 46-ciu, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wypływające z niniejszej ustawy emerytalnej wypływające po uzyskaniu od Wysokiego Sejmu veniam aetatis.

Lekarze okręgowi, którym na mocy poszczególnych Wydziałów powiatowych zabezpieczoną już została płaca emerytalna i zaopatrzenie dla ich wdów i sierót, nie tracą nabytych praw z tego tytułu, o ile one są korzystniejsze, aniżeli niniejsza ustawa to zapewnia, i w takim razie fundusz krajowy przyczyniać się będzie do odnośnych wydatków powiatów udziałem w wysokości oznaczonej w § 3. tej ustawy.

Tacy jednak lekarze, jakoteż ci, którzy pobierają już emeryturę z innych funduszy publicznych, nie nabywają praw z niniejszej ustawy.

Izba bez rozprawy i łącznie uchwała §§ 1 i 2 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta, sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie w § 3 w u-

stępie ostatnim wierszu trzecim z góry zamiast słów: „z ich opłat“ mają być słowa: „z tych opłat“:

Fundusz pensyjny.

§ 3.

Celem zapewnienia lekarzom okręgowym emerytury, a ich wdowom i sierotom zaopatrzenia, utworzony zostaje fundusz pensyjny, do którego wpływać mają:

a) opłaty uiszczane przez lekarzy okręgowych w wysokości 3% od pobieranej płacy lekarza okręgowego;

b) jednorazowe opłaty w kwocie 100 koron uiszczane przez lekarzy okręgowych od dekrétów nominacyjnych;

c) opłaty funduszu powiatowego, wynoszące 3% od płac pobieranych przez lekarzy okręgowych w odnośnym powiecie;

d) opłaty funduszu krajowego w tej samej wysokości, wreszcie

e) grzywny nakładane wedle § 15. ustawy z dnia 5. października 1906 Dz. u. kr. l. 148.

Opłaty powyższe pod a) c) d) wyszczególnione są minimalne i w miarę potrzeby mogą być w odpowiednim stosunku podwyższone, gdyby dochody z tych opłat okazały się nie wystarczającymi do pokrycia wydatków na płace emerytalne, pensje wdowie i zaopatrzenia sieroce.

Przemawia p. Merunowicz i stawia następującą poprawkę:

Dodatek do § 3. lit. b) opłaty te mogą być uiszczane ratami.

Izba popiera tę poprawkę p. Merunowicza.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Merunowicza.

Izba uchwała § 3. zgodnie z wnioskiem Komisji wraz z poprawką p. Merunowicza przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

§ 4.

Funduszem pensyjnym zarządza Wydział krajowy.

Koszta tego zarządu ponosić będzie fundusz krajowy tak długo, dopoki fundusz pensyjny nie wykaże nadwyżki, z której koszta zarządu częściowo lub w całości będą mogły być pokrywane.

Policzalny czas służby.

§ 5.

Przy przeniesieniu lekarza okręgowego w stały lub czasowy stan spoczynku policzone mu będą lata przepędzone nieprzerwanie w służbie lekarza okręgowego, licząc od dnia złożenia przysięgi służbowej.

Jeżeli lekarz okręgowy przeniesiony w czasowy stan spoczynku obejmie napowrót posadę, w takim razie przy przeniesieniu go w stały stan spoczynku przyjęte będą za podstawę do obliczenia definitywnej płacy emerytalnej tylko lata spędzone rzeczywiście w służbie z pominięciem okresu spędzonego w czasowym stanie spoczynku.

Przy wymiarze emerytury wliczonym będzie lekarzom okręgowym czas takiej samej służby odbytej w innym okręgu (powiecie), jeżeli przejście z jednego okręgu do drugiego nastąpiło bez przerwy.

Lekarzom, którzy bezpośrednio przed uzyskaniem posady lekarza okręgowego pozostawali nieprzerwanie w czynnej służbie przy szpitalach krajowych lub powszechnych, policzonym będzie czas tej służby przy przeniesieniu w stan spoczynku i wymiarze emerytury, pod warunkiem wniesienia opłat przewidzianych § 3. niniejszej ustawy.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§ 4 i 5 zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta: sprostowawszy

omyłkę druku, a mianowicie w 2 ustępie z miast słowa: „nieudolność“ ma być słowo: „niezdolność“.

Wyjątkowe policzenie lat służby.

§ 6.

Jeżeli świadectwem lekarskiem stwierdzonem zostanie, iż lekarz okręgowy pozostający w czynnej służbie co najmniej przez lat 5 przy wykonywaniu tej służby, względnie z powodu jej spełniania stał się zupełnie niezdolnym do dalszej służby lekarskiej okręgowej, w takim razie doliczone mu będą lata brakujące do ustanowionego § 10 okresu lat 10-ciu służby.

Gdyby jednak z powodu pełnienia służby lekarskiej okręgowej wynikła dla lekarza okręgowego udowodniona świadectwem lekarskiem zupełna niezdolność do zarobkowania, wówczas otrzyma on przy przeniesieniu w stan spoczynku emeryturę należącą się za 20 lat służby.

Marszałek otwiera rozprawę i odczytuje następującą poprawkę p. Jabłońskiego:

§ 6. W ustępie drugim po słowach: „do zarobkowania“, dodanie słów: „nawet przed upływem 5 lat służby“ dalej jak w tekście i wówczas otrzyma on

Przemawia p. Jabłoński.

Izba popiera tę poprawkę p. Jabłońskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała § 6. zgodnie z wnioskiem Komisji, a oddzielnie odrzuca poprawkę p. Jabłońskiego.

Sprawozdawca czyta:

Przeniesienie w stan spoczynku.

§ 7.

Przeniesienie w stan spoczynku jest:

1) stałe i następuje na żądanie lub z urzędu — albo

2) czasowe (kwieskowanie) i następuje z urzędu.

Przeniesienie w stały stan spoczynku.

§ 8.

1) Przeniesienie w stały stan spoczynku na żądanie może nastąpić:

a) jeżeli lekarz okręgowy wykaże co najmniej 10 lat nieprzerwanej służby a nadto orzeczeniem lekarskiem (§ 6.) stwierdzonem zostanie, że proszący na zawsze do pełnienia służby lekarskiej okręgowej stał się niezdolnym;

b) jeżeli przekroczył 70 lat życia, wreszcie

c) jeżeli wysłużył 35 lat na posadzie lekarza okręgowego.

2) Przeniesienie w stały stan spoczynku z urzędu zarządzi Wydział krajowy ze względów służbowych według własnego uznania.

§ 9.

Wydział krajowy przeniesie lekarza okręgowego w czasowy stan spoczynku:

1) jeżeli chwilowa niezdolność do służby prawdopodobnie z czasem da się usunąć,

2) jeżeli posada nadana została zwiniętą, a umieszczenie na innej na razie jest niemożliwe.

3) jeżeli Wydział krajowy uzna przeniesienie takie za wskazane ze względów służbowych.

Lekarz okręgowy, przeniesiony w czasowy stan spoczynku, winien na wezwanie Wydziału krajowego do dni 30-tu, licząc od dnia doręczenia tego wezwania albo umieszczenia onego w gazecie urzędowej objąć wskazaną sobie posadę. Wezwanie to wyda Wydział krajowy:

a) jeżeli świadectwem lekarskiem stwierdzonem zostanie takie pole-

pszenie stanu zdrowia, iż przeniesiony w czasowy stan spoczynku może objąć posadę, którą przedtem zajmował, albo inną odpowiednią ;

b) jeżeli lekarz kwieszkowany z powodu zwinięcia posady może być umieszczony na innej posadzie, względnie w innym okręgu ;

c) jeżeli Wydział krajowy uchylił za rządzone przeniesienie w czasowy stan spoczynku.

Wymiar emerytury.

§ 10.

Wysokość płacy emerytalnej w stałym lub czasowym stanie spoczynku wynosi za pierwsze 10 lat policzalnej służby 40% a za każdy następny rok służby 4% ostatniej płacy pobieranej przez lekarza okręgowego.

Po 35-letniej służbie zatem należy się pełna emerytura w wysokości całej ostatniej płacy,

Przy obliczaniu czasu służby liczą się ułamki roku, o ile przekraczają sześć miesięcy, za cały rok służby,

Odprawa.

§ 11.

Lekarzowi okręgowemu, która z powodu stwierdzonej świadectwem lekarskim niezdolności do pełnienia swoich obowiązków urzędowych i wolniony zostaje ze służby, zanim użył prawa do emerytury, względnie nie odbył jeszcze 5 lat służby, należy się odprawa w wysokości jednorocznej płacy ostatniej.

Lekarzowi okręgowemu, który nie nabył jeszcze prawa do emerytury, a uwolniony zostaje od służby z powodu zwinięcia zajmowanej posady i niemożności przeniesienia go na inną odpowiednią (§ 8. p. 2) należy się odprawa w wysokości 50% ostatniej jednorocznej płacy.

Lekarzowi okręgowemu, który w dro-

dze dyscyplinarnej usunięty zostaje z posady, odprawa się nie należy.

Izba uchwala łącznie i bez rozprawy §§ 7—11 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta: sprostowawszy omyłkę druku, a mianowicie w ustępie 1) zamiast słowa: „nieudolności“ ma być słowo: „niezdolności“.

Utrata prawa do emerytury

§. 12.

Lekarz okręgowy traci prawo do emerytury:

1) jeżeli dobrowolnie zrzeka się swojej posady lub samowolnie służbę opuszcza, nie udowodniwszy niezdolności do jej pełnienia;

2) jeżeli w drodze orzeczenia dyscyplinarnego usunięty został z posady;

3) jeżeli będąc w czasowym stanie spoczynku, nie uczynił zadość wezwaniu Wydziału krajowego (§. 9.) co do objęcia wskazanej sobie posady;

4) jeżeli za zbrodnię, występki albo za przekroczenie, wynikłe z chęci zysku lub naruszające moralność publiczną prawomocnie został zasądzonym, wreszcie

5) jeżeli przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego w sprawach niniejszą ustawą objętych, czy to w drodze sądowej lub w jakikolwiek inny sposób, z wyjątkiem drogi do Sejmu krajowego, poszukuje pomocy.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Jabłońskiego:

W §. 12. opuścić ustęp 5.

Przemawia p. Jabłoński.

Izba popiera tę poprawkę p. Jabłońskiego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Jabłońskiego.

Izba uchwała §. 12. według wniosku Komisji wraz z poprawką p. Jabłońskiego przyjętą przez p. sprawozdawcę.

Sprawozdawca czyta:

O pensjach wdowich

§. 13.

Pensję wdowią otrzymują:

1) Wdowy po tych lekarzach okręgowych, którzy w czasie zgonu bądź już pobierali płacę emerytalną, bądź też posiadali prawo do emerytury, jeżeli małżeństwo było zawarte przed lub w czasie czynnej służby, jednak przed ukończeniem 55 roku życia zmarłego męża;

2) wdowy, których małżonkowie utracili życie skutkiem przypadku, jaki ich dotknął z powodu pełnienia służby lekarza okręgowego.

Izba uchwała bez rozprawy §. 13. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

§. 14.

Nie mają prawa do pensji wdowiej:

1) wdowy, których mężowie nie mieli prawa do emerytury lub to prawo utracili;

2) wdowy rozwiedzione i wdowy z własnej winy sądownie od stołu i łoża separowane, lub które samowolnie męża opuściły;

3) wdowy, których mężowie zamiast stałej emerytury otrzymali odprawę lub zrzekli się dobrowolnie emerytury.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Jabłońskiego i otwiera rozprawę:

W §. 14. skreślić w ustępie 2 słowa: „lub samowolnie męża opuściły“.

Przemawia p. Jabłoński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje następującą

poprawkę p. Dudykiewicza, odczytaną przez sprawozdawcę a zgłoszoną przez p. Dudykiewicza:

1) między „własnej“ a „winy“ wstawić słowo „ich“.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkievicz.

Izba uchwała §. 14. zgodnie z wnioskiem Komisji wraz z poprawką p. Dudykiewicza, przyjętą przez p. sprawozdawcę, lecz z opuszczeniem słów „lub które samowolnie męża opuściły“, zawartych w 2 ustępie tego paragrafu, następnie oddzielnie te słowa uchwała zgodnie z wnioskiem Komisji.

Sprawozdawca czyta:

Odprawa wdowy.

§. 15.

Wdowa, której mąż nie miał prawa do emerytury, lub do którego nie zastosowano wyjątkowego policzenia lat służby (wedle §. 6.) otrzymuje jednorazową odprawę równającą się ówierócznej ostatniej płacy męża.

Wymiar pensji wdowiej i zaopatrzenia sierót.

§. 16.

Pensja wdowy po lekarzu okręgowym wynosi 50% ostatniej przez tegoż pobieranej płacy.

Każdemu niezaopatrzonemu dziecku ślubnemu lekarza okręgowego, który miał prawo do poboru płacy emerytalnej lub emeryturę już pobierał, należy się po śmierci ojca dodatek na wychowanie w wysokości $\frac{1}{4}$ części pensji wdowiej, jednak najdłużej do ukończenia 24 roku życia.

Ogólna liczba tych dodatków nie może jednak przekraczać wysokości pensji wdowiej. Dodatek powyższy wypłacanym będzie również sierotom po obojgu rodzi-

each w granicach §. 18. niniejszej ustawy zastrzeżonych.

Wdowom i sierotom po lekarzach okręgowych, którym służy prawo do pensji względnie zaopatrzenia na mocy Najw. rozporządzenia z dnia 3. lutego 1856, Nr. 113. p. p. i z dnia 9. marca 1857, Nr. 95. Dz. p. p. nie będzie przyznana pensya wdowia względnie dodatek na wychowanie na podstawie niniejszej ustawy.

Utrata pensji wdowiej.

§. 17.

Prawo do poboru pensji wdowiej traci wdowa:

a) przez powtórne wejście w związek małżeński;

b) jeżeli w czasie wdowieństwa została prawomocnie zasądzoną za zbrodnię, występki, albo za przekroczenie z chęci zysku pochodzące lub przeciw obyczajności publicznej.

Utrata dodatku na wychowanie.

§. 18.

Dziecko traci prawo do dodatku na wychowanie:

1) skoro ukończy 24 lat wieku;

2) jeżeli otrzymało stałe zaopatrzenie;

3) jeżeli prawomocnie zasądzone zostało za zbrodnię, występki lub przekroczenie, wynikłe z chęci zysku albo naruszające obyczajność publiczną.

Kwartał pośmiertny.

§. 19.

Wdowie, a jeśli ta już nie żyje, dzieciom lekarza okręgowego, który zmarł w czynnej służbie, posiadając prawo do emerytury, lub też w stanie spoczynku, należy się — niezależnie od innych poborów z tytułu zaopatrzenia — na opędzenie kosztów leczenia i pogrzebu kwartał po-

śmiertny w potrójnej kwocie tych poborów miesięcznych, które zmarły pobierał w ostatnim czasie tytułem płacy względnie emerytury.

W braku wdowy, względnie dzieci, może być kwartał pozgonny przyznany i innym osobom, o ile udowodnią, że łożyły na koszt leczenia i pogrzebu.

Postanowienia przejściowe.

§. 20.

Lekarze okręgowi, mianowani przed wejściem w życie tej ustawy, którzy w chwili nominacji przekroczyli 40 rok życia a nie dosięgnęli lat 50, mogą nabyć prawa z niniejszej ustawy emerytalnej wypływające tylko po uzyskaniu od Sejmu veniam aetatis.

§. 21.

Lekarzom okręgowym, mianowanym przed wejściem w życie niniejszej ustawy, a pozostającym w czynnej służbie dłużej niż lat 10, może być przy wymiarze emerytury policzonym czas w tej służbie spędzony najwyżej za 10 lat wstecz od chwili wejścia w życie tej ustawy, pod warunkiem, że opłacą takse minimalną w kwocie 100 K (§. 3.) i przypadające za policzony okres służby 3% roczne wkładki od pobieranej w tym czasie płacy.

Izba łącznie i bez rozprawy uchwała §§. 15—21 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Postanowienia końcowe.

§. 22.

We wszystkich przypadkach tą ustawą emerytalną objętych orzeka wyłącznie Wydział krajowy.

Przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego wolno interesowanym w terminie nieprzekraczalnym dni 30 wnieść przedstawienie do Wydziału krajowego.

Marszałek odczytuje następującą po-

prawkę p. Jabłońskiego i otwiera rozprawę:

W §. 22. w ustępie pierwszym opuścić słowo „wyłącznie“.

Ustępi drugi opuścić.

Przemawia p. Jabłoński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca i przyjmuje poprawkę p. Jabłońskiego.

Izba uchwala § 22. zgodnie z wnioskiem Komisji wraz z poprawką p. Jabłońskiego.

Sprawozdawca czyta:

§. 23.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia jej w dzienniku ustaw i rozp. krajowych.

Po ogłoszeniu tej ustawy Wydział krajowy wyda w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem rozporządzenie wykonawcze do poszczególnych postanowień niniejszej ustawy emerytalnej.

§. 24.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

U s t a w a

krajowa z dnia normująca płace emerytalne lekarzy okręgowych, tudzież zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Izba bez rozprawy i łącznie uchwala §§. 23, 24, tytuł i ustępi ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania projektu powyższej ustawy bez czytania, uchwala Izba cały projekt powyż-

szej ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Sprawozdawca czyta:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji dla reform agrarnych o wniosku pośła Skwarki i tow. w sprawie ubezpieczenia bydła i wniosku pośła Skarbka i tow. w tej samej sprawie.

Sprawozdawca p. Paygert uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby opracował zmiany dotychczasowych ustaw weterynaryjnych w tym kierunku, iżby zabezpieczono rolników przed szkodami wyrządzanymi przez zarazy.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w najbliższej sesji niezawodnie przedłożył Sejmowi projekt ustawy o ubezpieczeniu bydła rogatego, które opierać się będzie na dobrowolnych związkach lokalnych pod patronatem zakładu krajowego.

Petycję „Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń od utraty żywego inwentarza w powiecie gródeckim“ o subwencyę na cele tego towarzystwa odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie, oraz bez rozprawy powyższe wnioski komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji szkolnej o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej

o stanie wychowania publicznego w roku szkolnym 1906/7 co do ustępu IX.

Budowa szkół.

Sprawozdawca p. Wł. Długosz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w roku szkolnym 1906/7 co do budowy szkół ludowych ust. IX. przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Władze szkolne aby ściśle przestrzegały ustawy o budowie szkół ludowych, a w szczególności §. 9. tejże ustawy i świadczeń z krajowego funduszu nie czyniły zawistemi od naddatków pieniężnych, do których strony konkurujące ustawą nie są obowiązane.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wynalazł środki na przyspieszoną i energiczną budowę nowych, a względnie przebudowanie lub poprawę dawnych budynków szkolnych w gminach, gdzie szkoły są umieszczone w budynkach nieodpowiednich, albo niezupełnie odpowiednich celom szkolnym, a które jako zaliczone do kategorii III. gmin nie są objęte programem budowy szkół przyjętym przez Sejm uchwałą z 12 marca 1907.

4. Przesyła się Wydziałowi krajowemu pe'ycyę gmin Nadrzezie p. Tarnobrzeg, Borki, Jarocim, Monasterz, Jaszczur, Janowice do możliwego uwzględnienia.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Skołyśzewski.

Przemawia p. Dembowski.

Izba uchwała zamknięcie rozprawy ogólnej na wniosek sekretarza p. Urbańskiego.

Marszałek oznajmia, że do głosu zapisani są pp. Stojałowski i Piniński.

Przemawia zapisany do głosu p. Stojałowski.

Przemawia zapisany do głosu p. Piniński.

Przemawia sprawozdawca p. Długosz.

Przemawia p. Kozłowski dla sprostowania faktów.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Wasung przemawia w sprawie formalnej i oznajmia, że wniosek 2 komisji został uchwalony w innej stylizacji w rozprawie nad budżetem kraj. funduszu szkolnego na r. 1909.

Marszałek oznajmia, że wniosek 2 komisji został już tam uchwalony, a obecnie poddaje łącznie pod uchwałę Izby wnioski 1, 3, 4 komisji, które Izba łącznie uchwała, po odczytaniu tych wniosków 1, 3, 4 przez p. sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji szkolnej o stanie seminaryów nauczycielskich w kraju.

Sprawozdawca p. St. H. Badeni uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w r. 1906/7 odnośnie do seminaryów nauczycielskich (ust. X.) do wiadomości.

2. Sejm podnosi potrzebę pomnożenia ilości seminaryów męskich, tudzież wzywa Radę szkolną krajową, by wzięta pod uwagę założyła jedno seminaryum żeńskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2. ustawy) w jednej z gmin wiejskich kraju.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do usunięcia braków w obecnym

stanie seminaryów nauczycielskich, a mianowicie co do ich pomieszczenia, zaopatrzenia w przybory naukowe, w przepisane ustawą ogrody szkolne i szkoły ćwiczeń.

4. Sejm wzywa Rząd, aby pomnożył liczbę systemizowanych posad nauczycielskich w seminaryach, tudzież wydatniejszy niż dotychczas sposób nauczycielom szkół ludowych umożliwił dalsze kształcenie się w kraju lub za granicą.

5. Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby wzięła pod uwagę, czyby nie było wskazaniem zaznajamiać uczniów IV. r. seminaryów męskich w formie odpowiednich wykładów z warunkami społecznymi, ekonomicznymi i kulturalnymi, wśród których ich działalność ma się rozwijać, tudzież wprowadzić do seminaryów żeńskich nauki gospodarstwa domowego.

Marszałek roztwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Bis.

Przemawia p. Stefczyk i stawia następującą poprawkę do wniosku 2 komisji:

Po słowach „jednego seminaryum żeńskiego“ umieścić zdanie:

„i jednego seminaryum męskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2 ustawy) w nadających się najlepiej do tego celu gminach wiejskich naszego kraju“.

Przemawia p. Senyk.

Przemawia p. Dembowski.

Przemawia p. Stojałowski.

Przemawia p. Kozłowski.

Marszałek wzywa, by nie przeszkadzano mowcy.

Przemawia dalej p. Kozłowski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała bez rozprawy wniosek 1 komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm podnosi potrzebę pomnożenia ilości seminaryów męskich, tudzież wzywa Radę szkolną krajową, by wzięła pod uwagę założenie jednego seminaryum żeńskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2. ustawy) w jednej z gmin wiejskich kraju.

Marszałek odczytuje następującą poprawkę p. Stefczyka:

Po słowach „jednego seminaryum żeńskiego“ umieścić zdanie:

„i jednego seminaryum męskiego zupełnego lub częściowego (§. 9. al. 2 ustawy) w nadających się najlepiej do tego celu gminach wiejskich naszego kraju“.

Po zamknięciu rozprawy i zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę Izba uchwała wniosek 2 komisji, a oddzielnie uchwała powyższą poprawkę p. Stefczyka.

Marszałek zapytuje, czy żąda kto głosu do wniosku 3—5 komisji, a gdy nikt głosu nie żąda, poddaje łącznie pod uchwałę Izby wnioski 3—5 komisji, które Izba uchwała, po odczytaniu ich przez p. sprawozdawcę w następującem brzmieniu:

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił do usunięcia braków w obecnym stanie seminaryów nauczycielskich, a mianowicie co do ich pomieszczenia, zaopatrzenia w przybory naukowe, w przepisane ustawą ogrody szkolne i szkoły ćwiczeń.

4. Sejm wzywa Rząd, aby pomnożył liczbę systemizowanych posad nauczycielskich w seminaryach, tudzież w wydatniejszy niż dotychczas sposób nauczycielom szkół ludowych umożliwił dalsze kształcenie się w kraju lub za granicą.

5. Sejm wzywa Radę szkolną krajową, aby wzięła pod uwagę, czyby nie było wskazaniem zaznajamiać uczniów IV. r. seminaryów męskich w formie odpowiednich wykładów z warunkami społeczny-

mi, ekonomicznymi i kulturalnymi, wśród których ich działalność ma się rozwijać, tudzież wprowadzić do seminariów żeńskich nauki gospodarstwa domowego.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej o stanie szkół średnich w roku szkolnym 1906/7 na podstawie sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej.

Sprawozdawca p. Halban uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich w roku szkolnym 1906/7 przyjmuje się do wiadomości.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby zajął się odpowiedniemi umieszczeniem tych zakładów głównych i filialnych, których umieszczenie dotychczasowe sprzeciwia się warunkom higieny i przyspieszeniem budowy tych szkół średnich, których budowa jest zamierzoną.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził wydatne pomnożenie liczby posad etatowych nauczycielskich w szkołach średnich, pomnożył również liczbę inspektorów krajowych w szczególności dla szkół średnich, zaprowadził dla nich dodatki funkcyjne i dodał tak inspektorom, jak i dyrektorom odpowiednie siły pomocnicze

IV. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby przystąpiła do znacznego pomnożenia kursów hospitantów, oraz do przeprowadzenia praktycznego roku próbnego, przy nadawaniu posad zaś przyznawała pierwszeństwo tym kandydatom, którzy pracowali w seminarjum pedagogicznem na Wszechnicy, następnie hospitowali i odbyli rok próbny.

V. Zaleca się c. k. Radzie szkolnej

kraj., aby wzięła pod rozwagę ułożenie regulaminu, dotyczącego stosunków służbowych nauczycieli szkół średnich.

VI. Wzywa się c. k. Radę szkolną kraj., aby unikając o ile można zmiany sił nauczycielskich w ciągu roku, umożliwiła znaczniejszą koncentrację i ciągłość nauczania, a tem samem wykonanie nowych zarządzeń o klasyfikacji i o egzaminie dojrzałości.

VII. Wzywa się c. k. Radę szkolną kraj., aby w sprawozdaniu przyszłorocznem podała swe spostrzeżenia o wykonaniu zarządzeń powyżej wymienionych.

VIII. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby rozważyła zapewnienie historii ojczyźnej stanowiska należnego i pedagogicznie pożądanego w ogólnem nauczaniu historii.

IX. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby przeprowadziła rozpowszechnienie nauki gimnastyki i poparła wydawnictwo gry ruchowe, wycieczki szkolne oraz czytelnie i warsztaty studenckie.

X. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wziął pod rozwagę usiłowania „Towarzystwa zreformowanej szkoły średniej“ i wstawił na ten cel odpowiedni zasiłek do budżetu na r. 1910.

XI. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, aby jak najrychlej zajęła się taką reformą szkoły realnej, któraby tejsze szkole nadała charakter naukowo równorzędny z gimnazjum klasycznym, oraz, aby przy rozpatrzeniu sprawy nowych typów przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty projektowanych, wzięła pod rozwagę kompetencję prawną kraju.

XII. Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do uregulowania uprawnień absolwentów szkół wydziałowych przemysłowych i zawodowych, oraz przeprowadził równoprawnienie absolwentów ośmioklasowej szkoły realnej z absolwentami gimnazjal-

nymi i umożliwił przechodzenie z szkół wydziałowych do średnich.

Przemawia sprawozdawca p. Halban.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Oleśnicki i stawia następujące rezolucyje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową wziął pod rozważenie potrzebę założenia we wschodniej części kraju nowych gimnazyów z ruskim językiem wykładowym mając na względzie przedewszystkiem postawione w obecnej sesyi Sejmu wnioski o założenie takich gimnazyów w Stryju, Brzeżanach, Samborze, Rohatynie i Jaworowie i na najbliższej sesyi zdał o tem sprawę Sejmowi i

2) wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej zaprowadził przy c. k. ruskim gimnazjum w Przemyślu samoistną filię;

3) wzywa się c. k. Rząd, by jak najrychlej przystąpił do budowy budynku celem umieszczenia ruskiego gimnazjum w Turnopolu i

4) wzywa się c. k. Rząd, by jak naj-

rychlej postarał się o nowe wydanie ruskich podręczników dla szkół średnich obecnie wyczerpanych.

Przemawia p. Senyk i stawia następujące rezolucyje:

1) Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby w odpowiedni sposób pouczyła dyrektorów szkół średnich, że przekroczenie 14-go roku życia nie stanowi przeszkody do przyjęcia ucznia do szkoły średniej.

2) Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby uchyliła rozporządzenie przymusowego noszenia mundurków przez uczniów szkół średnich.

3) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby uchylił, a przynajmniej zniżył o połowę opłatę szkolną w szkołach średnich.

4) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy egzaminie dojrzałości uwzględnił także i naukę religii.

Marszałek zamyka posiedzenie oznaczając następne na dzień 5. listopada 1908 na godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 11. minut 50 w nocy.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze

Mieczysław Urbański w. r.

Stanisław Henryk Badeni w. r.